

REFORM SONRASI İLK 10 YILDA ÇİZGİLERLE ÖĞRETİM ÜYELERİMİZ

14 Mart 1827'den günümüze İstanbul Tıp Fakültesi tarihi, yedi değil yedi bini aşkın rengin bulunduğu, görkemli bir gökkuşağı olarak resmedilebilir. Bugün sizleri, bu ebruli birliğe 1933 Üniversite Reformu'ndan sonra katılan renkleri hatırlamaya davet ediyoruz. Bunların bir kısmı Türkiye'nin her yerinden geldi ve bu okulda hekim oldu. İdari görevler üstlenerek çalıştı, Türkiye'de bilimi daha ileri taşıdı. Bir kısmı siyasi nedenlerle ülkelerinden ayrıлып bu çatıya sığınan yabancılardı; şükran borçlarını hizmetleriyle ödedi. Bu yerli ve yabancı öğretim üyeleri, İstanbul Tıp Fakültesi mensubu olarak Türk tıbbına yeni bilgi ve yöntemler kattılar, Türkiye'ye modern sağlık kurumları kazandırdılar.

Kuruluşumuzun 185., ilk kez 14 Mart 1919'da öğrencilerimizce kutlanan Tıp Bayramı'nın 93. yılında, onları saygı ve övünçle anıyoruz.

Nuran Yıldırım Hakan Ertin Bülent Özeltay
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

İLK TIP BAYRAMI: 14 Mart 1919
İstanbul Dârülfünunu Konferans Salonu-Beyazıt

1. Müderris Dr. Âsaf Derviş Paşa / 2. Müderris Dr. Besim Ömer Paşa / 3. Müderris Dr. Feyzi Paşa / 4. Müderris Dr. Âkil Muhtar / 5. İstanbul'u işgal eden Müttefik Devletler Ordusu Sıhhi Âmirlerinden bir general
6. Dr. Mehmet Ali Baba / 7. Bakteriyolog Dr.Ömer Fuat Paşa / 8. Bakteriyolog Dr. Refik (Güran) / 9. Dr.Hüseyinzâde Ali(Turan) / 10. Dr. Şakir Ahmet(Ediz) / 11. Dr. Esat Şerefeddin / 12. Dr. Şevki
13. Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi Ziya Cemal / 14. Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi Ahmet Süheyl (Ünver)

Arka sıralarda Tıp fakültesi ve Askeri Tıbbiye öğrencileri ile İnas (Kızlar) Dârülfünunu'ndan kız öğrenciler

Afife Cenani Demirel

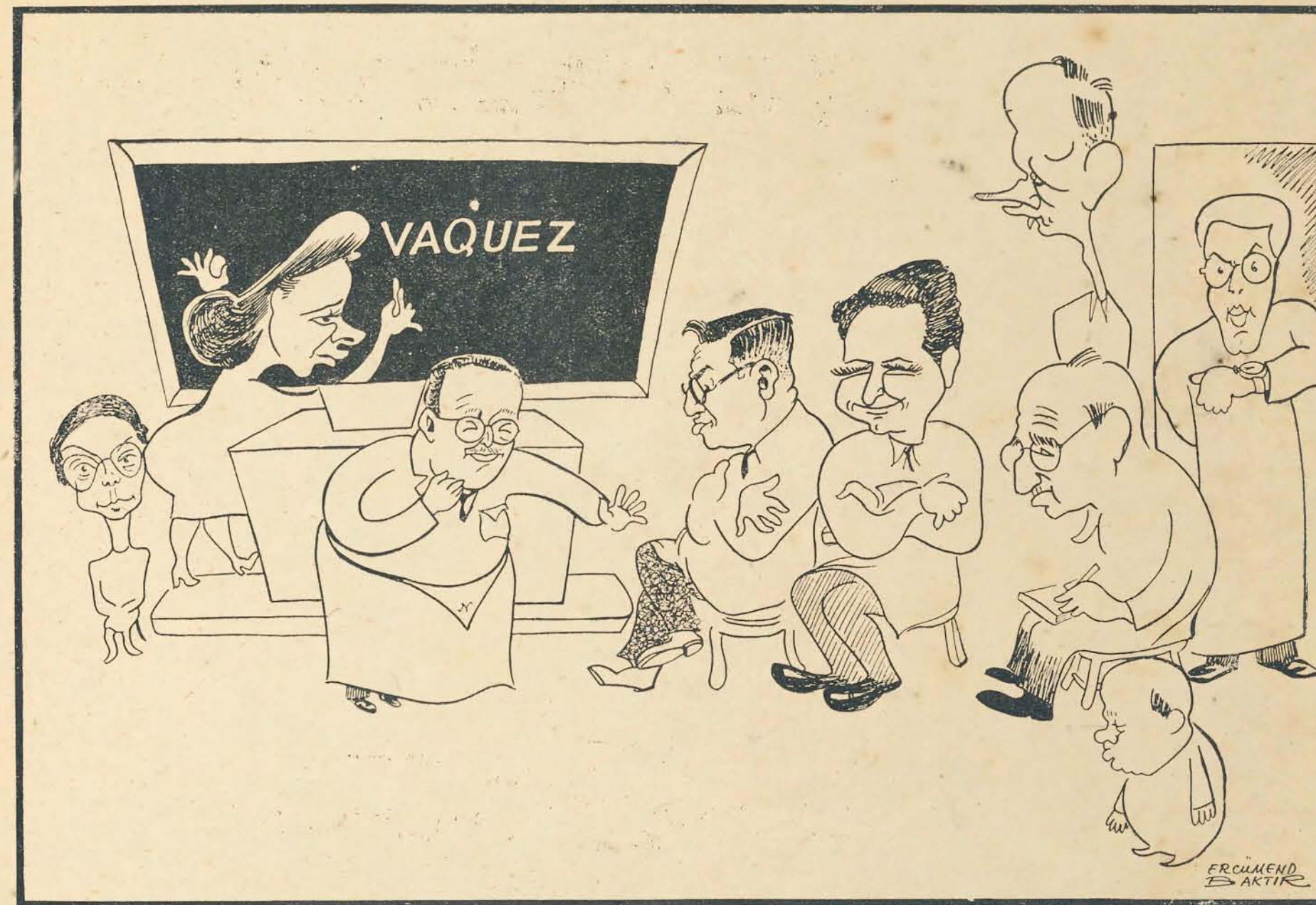
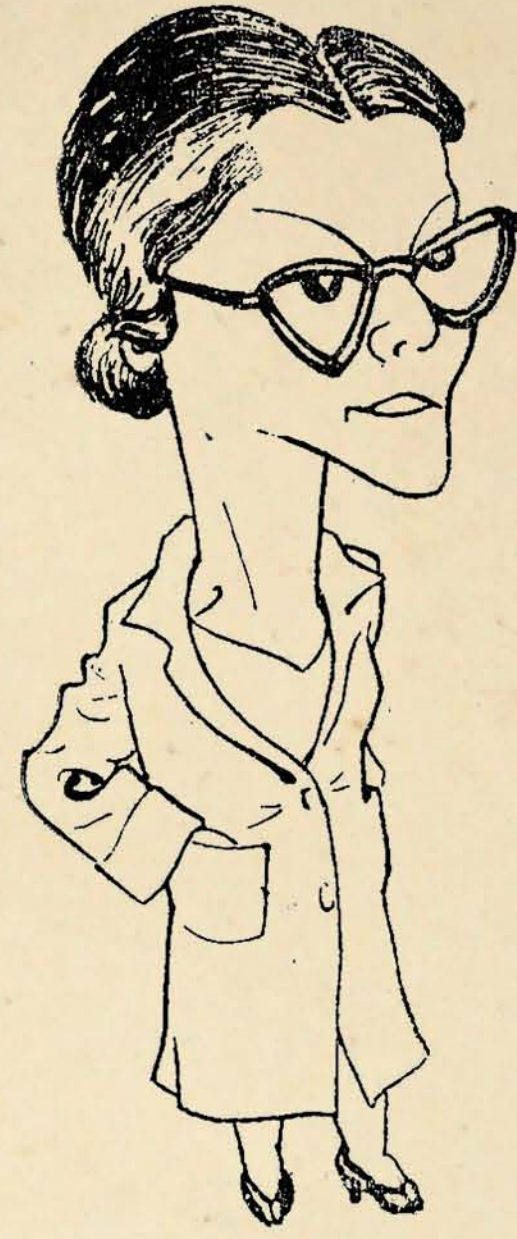
İstanbul Tıp Fakültesi'nin İlk Kadın Doçenti

5 Aralık 1906'da Gaziantep'te doğdu. Babası Ali Cenani Bey Antep mebusu olunca ailesi İstanbul'a taşındı (1908). İlk öğrenimini Teşvikiye'deki Nilüfer Hatun Okulu'nda tamamladıktan sonra Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ne kaydoldu ve buradan mezun oldu (1924).

İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi'nde başarılı bir öğrenciydi. Üçüncü sınıfta Tıbbi Kimya Laboratuvarı'nda gönüllü olarak çalıştı. Son sınıfı okurken Neşet Ömer (İrdelp) Hocanın I. Dahiliye Kliniği'nde bir laboratuar kurdu. 1930'da diplomasını alır almaz Neşet Ömer Hocanın kliniğinde asistan olarak çalışmaya başladı. Bir süre Asabiye Kliniğinde asistanlık yaptıktan sonra İç Hastalıkları Kliniği asistanı oldu (1932). Üniversite Reformu'nun ardından Cerrahpaşa'ya taşınan klinikte başasistandı. İhtisas sınavını verdikten sonra klinikten ayrılıp iki yıl Edirnekapı Verem Dispanseri'nde çalıştı. Neşet Ömer İrdelp'in daveti üzerine İç Hastalıkları Kliniği'nde açılan doçentlik sınavına başvurdu ve başarılı olarak kliniğe döndü. Türkiye'nin ilk kadın doçentidir.

Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu'ndan Prof. Esat Demirel ile evlendi (1942). Kendi isteğiyle emekliliğe ayrıldı (1957).

Bazı Had İntani Hastalıklarda Elektrokardiyogram Değişiklikleri, adını taşıyan doçentlik tezi ülkemizde EKG ile yapılan ilk klinik çalışmadır. Bu çalışmasında; kızıl, kızamık, tifo, zatürrie, akut eklem romatizması, difteri, erizipel, menengokoksik ve tüberküloz menenjit olmak üzere toplam 79 vakada sistamli olarak klinik EKG uygulamaları yaptı ve bu yeni tanı yöntemini yaygın kullanıma açtı.

— Ayol! Afifanım, Osman bey. Vaquez mi beni meşhur etti, yoksa ben mi Vaquez'i. Gel de işin içinden çık.

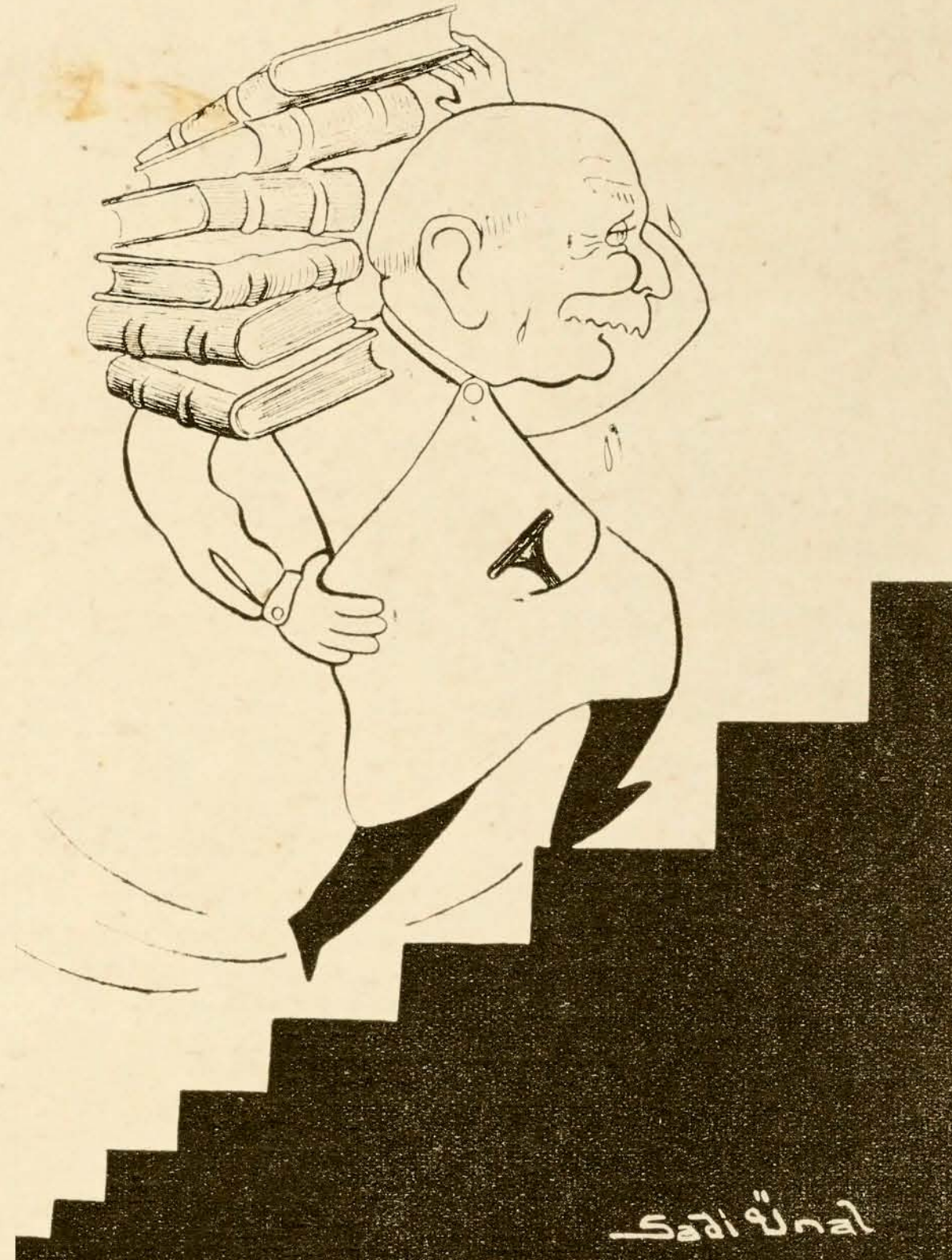
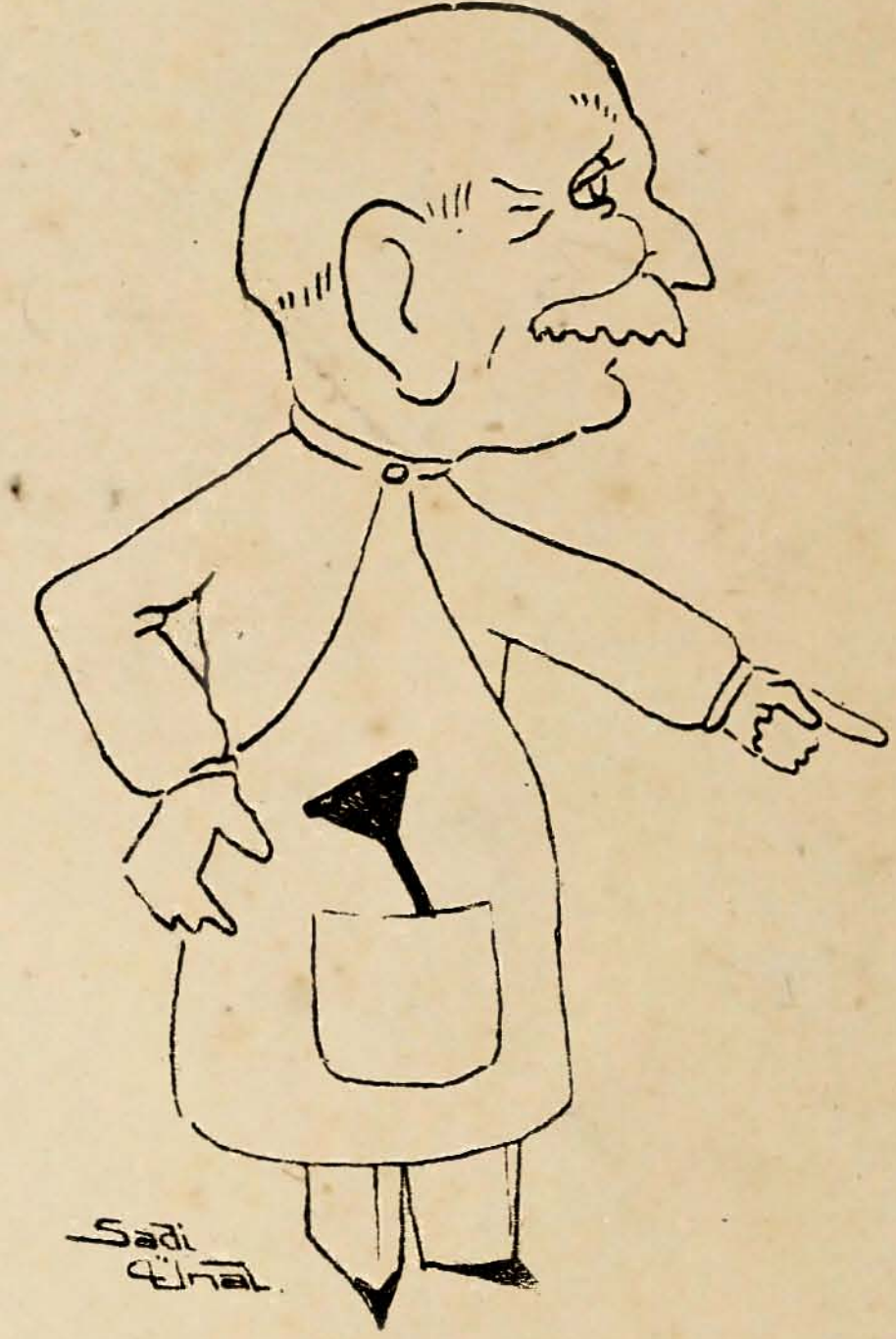
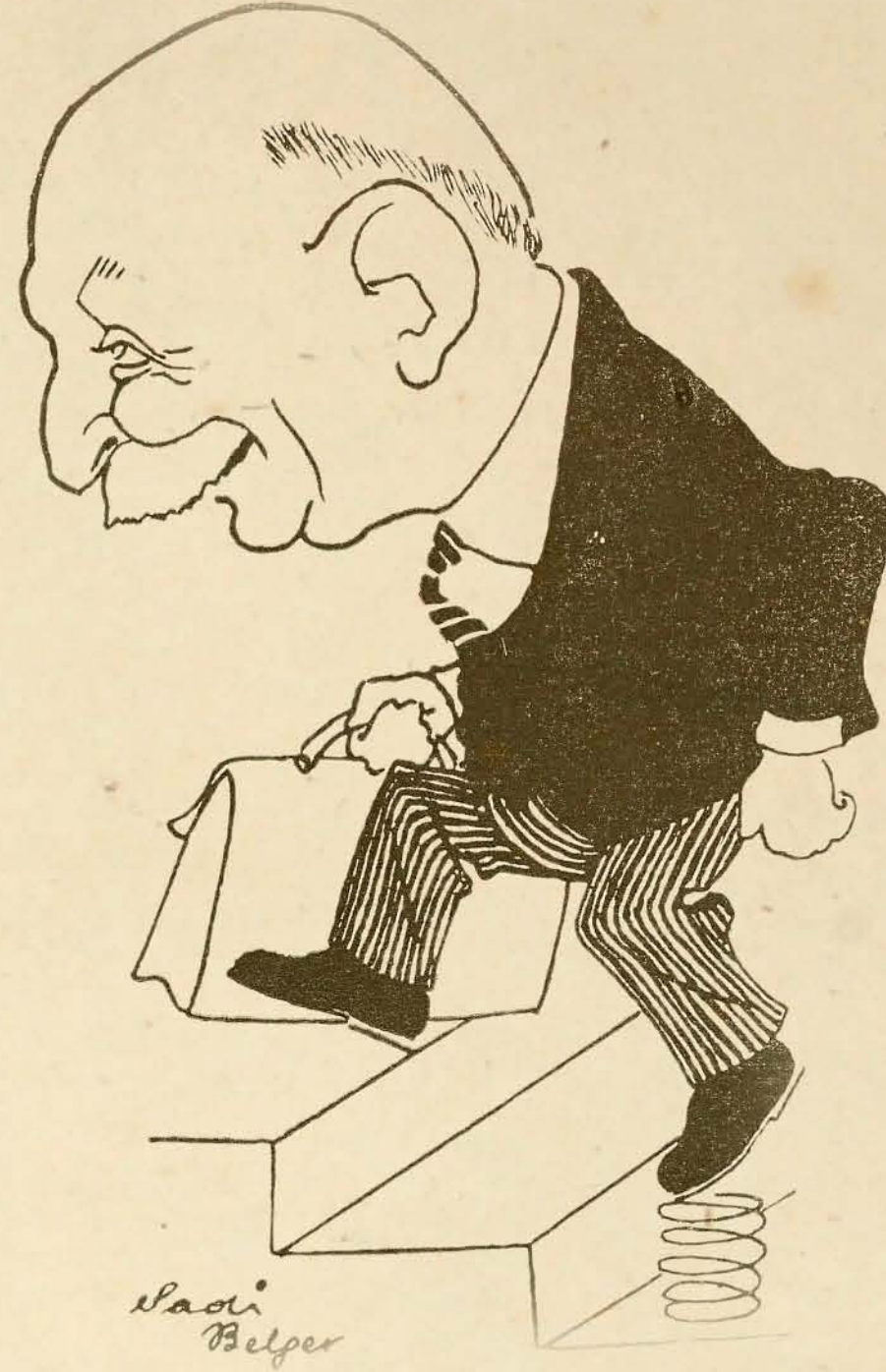
Ord. Prof. Dr. Akil Muhtar Özden

(1877-1949)

Öğrencilik yıllarında Askeri Tıbbiye, II. Abdülhamid'in baskıcı yönetimine karşı mücadele yürütülen gizli harekât merkezlerinden biriydi. Akil Muhtar da İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne girdi. Avrupa'dan gelen yayınları alıp arkadaşlarına dağıtıyordu. Üçüncü sınıftayken, bu işleri yapmanın yarattığı gerginlik ve özgür bir ortamda daha iyi koşullarda yetişmek düşüncesiyle İsviçre'ye kaçtı (1896). Cenevre Tıp Fakültesi'ne kaydolduktan (1897) sonra sık sık Fransa'ya geçerek oradaki tıp hocalarının derslerini de izledi. O tarihlerde Cenevre'de bulunan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin idare heyeti ile çalıştı. Mezun olduktan sonra (1902) Paris'e giderek Pasteur Enstitüsü'nde kurslara devam etti.

Ertesi yıl yeniden İsviçre'ye dönüp Cenevre Tıp Fakültesi iç hastalıkları kliniğinde Prof. Dr. Louis Bard'ın yanında bir buçuk yıl asistan intern olarak çalıştı. **Construbition à l'étude de la méningitecérebro-spinale à forme prolongée** (Paris 1904) adlı teziyle tıp doktoru unvanını kazandı. Bundan sonra poliklinik ve tedavi hocası Prof. Dr. Mayor'un poliklinik asistanlığını, hijyen hocası Prof. Dr. Cristiani'nin de fahri asistanlığını yaptı. İki yıl sonra farmakodinami asistanlığına getirildi. Ardından privat-doçent oldu (1906) ve pratik farmakoloji ile tıp müfredatı derslerini verdi. Tiflisli Gürcü asıllı Dr. Nina Z. Odişelica ile evlendi (1908). Dârülfünûn-ı Osmani Tıp Fakültesi'ne davet edilip hıfzıssıhha muallimi olarak atandı (1909).

Ertesi yıl asıl uzmanlık dalı olan fenn-i tedavi ve tedavi-i tecrübevi (tedavi ve farmakodinami) dersi başlayınca bu dersin muallimliğine geçip bir farmakodinami laboratuvarı kurdu. Buradaki çalışmaları ile Türkiye'de farmakodinami ve deneysel tedavinin kurucusu ve bu alanda çalışanların önderi oldu. Farmakolojiye ait en önemli bulgularından biri, kobay sırtında bulunan bir reflekstir. Bu refleks yabancı literatürde "**Muhtar Refleksi**" adı ile yer aldı. Tıp literatürüne geçen diğer bir çalışması da santoninin bir karaciğer fonksiyon testi olarak kullanılmasıdır. Tıp Fakültesi reisi (dekan) seçildi (1917-1921). Atatürk'ün son hastalığında tedavisini üstlenen doktorlardan biriydi. İstanbul Milletvekilliği yaptı (1946). **Tıp Müfredatı Farmakodinami ve Tedavi Dersleri** (İstanbul 1935) adlı eseri memleketimizde yıllarca tıp öğrencileriyle hekimlerin başvuru kitabı oldu.

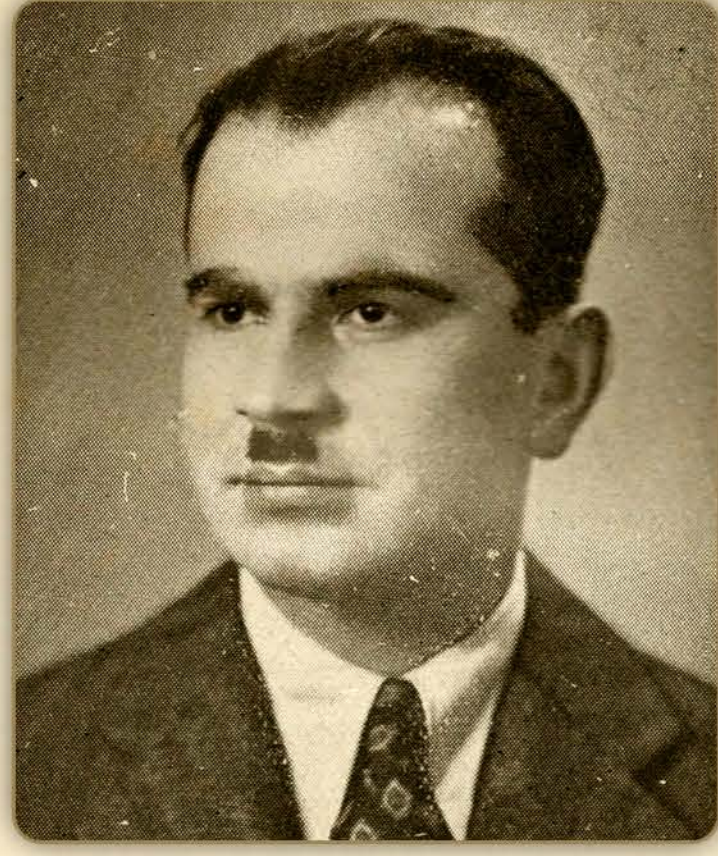
**Ord. Prof. Dr.
Âkif Şakir Şakar**
(1888-1961)

İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi'ni askeri hekim olarak bitirdi (1910). Stajını tamamladıktan sonra Van Hastanesi'ne atandı (1911). Ertesi yıl Viyana'ya gitti (1912). Viyana Tıp Fakültesi Cerrahi Kliniği kazazedeler servisinde çalışarak mesleki bilgilerini geliştirdi (1912-1914). I. Dünya Savaşında IV. Ordu İkmal-i Sıhhiye Müşaviri Alman Prof. Dr. Peter Mühlens'in muavinliğine atandı. Kudüs Hijyen Enstitüsü'nde Dr. Mühlens ile birlikte sıtma, tifo, paratifo, tifüs, kolera gibi yörede sık görülen hastalıklar üzerinde çalıştı. Savaş bitince İstanbul'a döndü ve Tıp Fakültesi cerrahi dersi müzakereci tabipliğine atandı (1919). Mütareke yıllarında çocuk cerrahisi (cerrahi-i etfal) ve ortopedi dersini veren Prof. Aime Mouchet'nin Fransızca verdiği dersleri Türkçeye çevirdi. Dr. Mouche, ortopedi dersini kaldırtınca bu dersi okutmak için başvurdu ve tek başına ortopedi polikliniğine devam etti.

Dr. Mühlens'in daveti üzerine Fakülte'nin izniyle Hamburg-Eppendorf Hastanesi cerrahi servisinde çalıştı (1927-1929). İstanbul'a dönüşünde çocuk cerrahisi ve ortopedi dersi okutmaya, poliklinik yapmaya başladı (1930). Ortopedik vakaların ameliyattan önceki ve sonraki durumlarını filme çektiriyor ve derslerinde Almanya'da öğrendiği sinema ile eğitim yöntemini uyguluyordu.

Üniversite Reformu'nda, çocuk cerrahisi kliniği programdan kaldırılınca, Sıhhiye Vekili Refik Saydam ile görüşerek bu dersi yeniden programa koydurdu (1933). Ordinaryüslüğe yükseldikten sonra çocuk cerrahisi ve ortopedinin resmen bağımsız bir ihtisas dalı olmasını sağladı (1947). Dönemin Cumhurbaşkanı ile yaptığı görüşmeler sonunda aldığı tahsisatla bugünkü Ortopedi Kliniğini yaptırdı. 1958'de emekli oldu. Çalışmalarını genellikle kırıklar, kemik ve mafsal tüberkülozu, bel kemiği bozuklukları, çocuk felci sekelleri tedavisi üzerinde yoğunlaştırdı ve spor-sağlık ilişkisini ele aldı. Türkiye'de çocuk cerrahisi ve ortopedinin kurucusudur.

**Ord. Prof. Dr.
Ekrem Şerif Egeli**

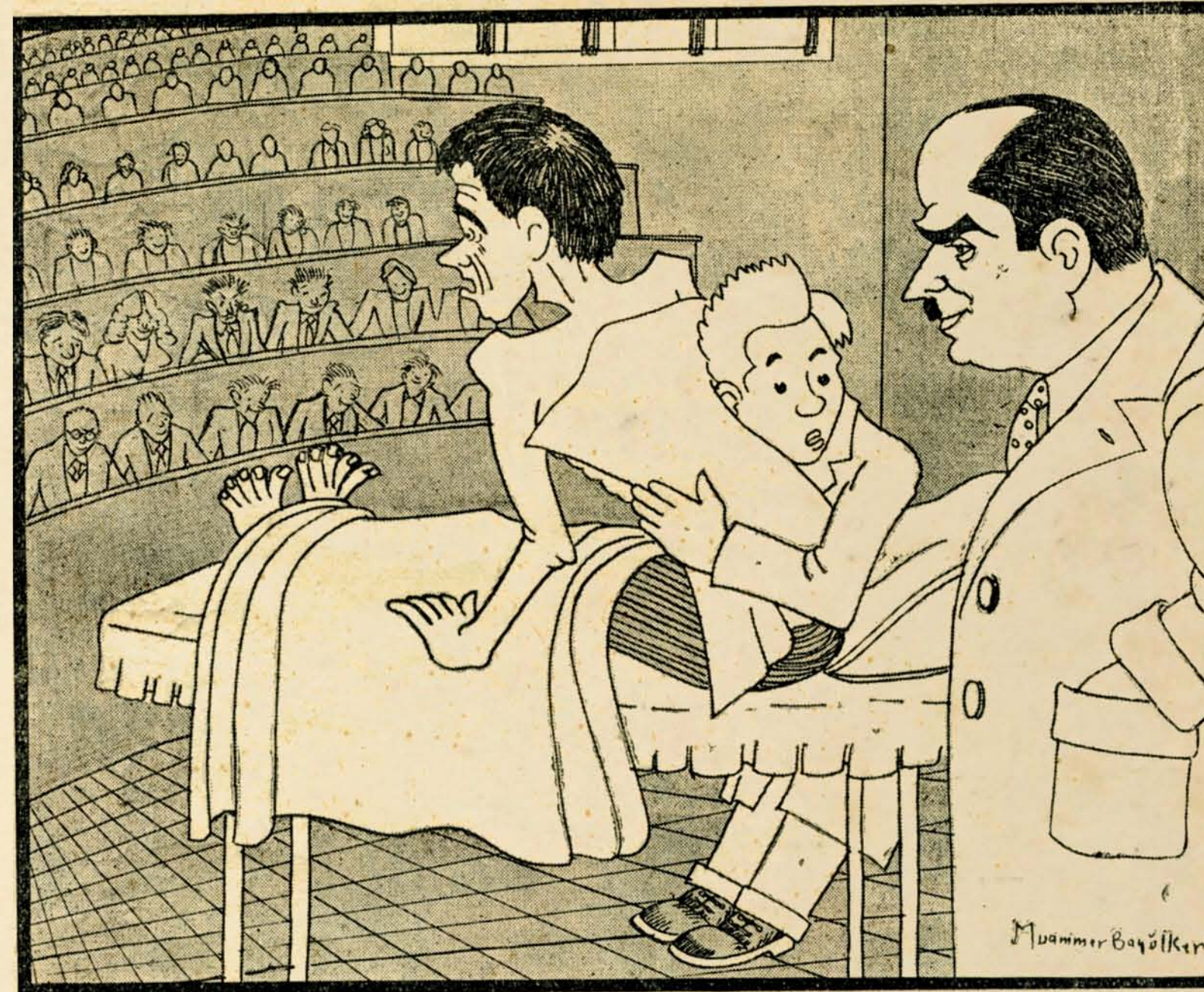
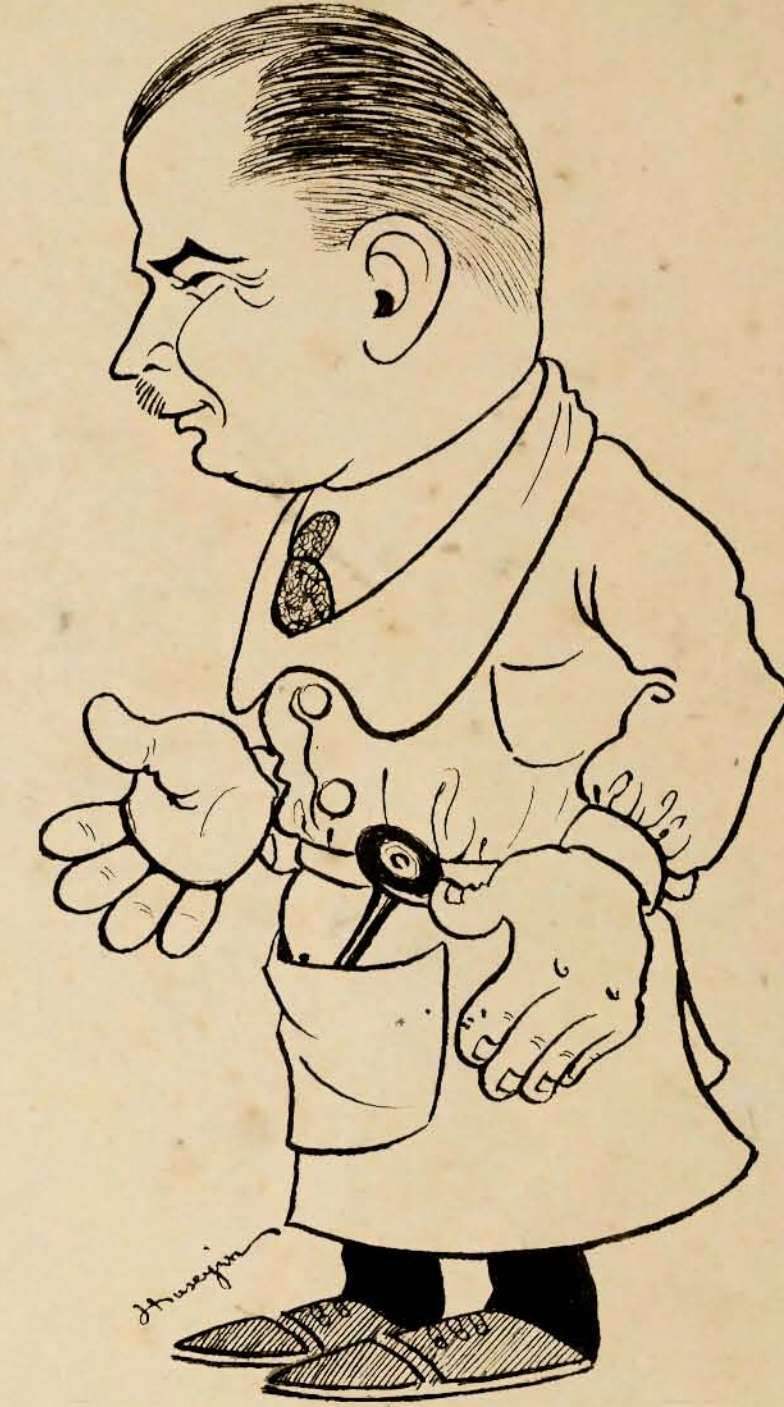
(1900-1980)

Darülfünun Tıp Fakültesi'nden askeri hekim olarak mezun oldu (1922). Gülhane'de stajını tamamlayınca dahiliye kliniğine asistan seçildi. Burada ihtisas sınavını verip "Ordu Sıhhiye Müşaviri" unvanını aldı (1927). Bilgisini artırmak amacıyla gittiği Viyana'da, kalp hastalıkları ve diyabet, Hamburg Eppendorf Hastanesi'nde metabolizma hastalıkları üzerinde çalıştı. Üniversite Reformu'nda III. İç Hastalıkları Kliniğine doçent seçildi. Ertesi sene bu klinik lağvedildiğinden, Erich Frank'ın direktörlüğünü yaptığı II. İç Hastalıkları Kliniğine geçti. III. İç Hastalıkları Kliniği yeniden kurulunca buraya nakil oldu (1941). Tevfik Sağlam emekli olunca III. İç Hastalıkları Kliniği Direktörlüğüne tayin edildi (1952).

1951-53. 1957-59, 1962-1965 yıllarında toplam dört dönem Tıp Fakültesi Dekanlığına seçildi. Dekanlık dönemlerinde Çapa'da Nöropsikiyatri, Ortopedi Klinikleri, Cerrahpaşa'da Kadın-Doğum ve Çocuk Klinikleriyle Beyazıt'ta günümüzde Sosyal Bilimler Enstitüsü olarak kullanılan Tıp Fakültesi Kütüphanesi yapıldı. Çapa'daki II. İç Hastalıkları Kliniği projesini hazırlattı.

Üniversitede anarşik olayların başlayıp arttığı yıllarında iki dönem rektörlük yaptı (1965-1969). Bu elverişsiz ortama karşılık; üniversite binalarını yeniledi, Kimya, İşletme ve Cerrahpaşa Tıp Fakültelerinin kurulması gibi önemli işler başardı.

Yoğun idari görevleri yanında bilimsel araştırmalarını ihmal etmedi. Türkiye'de ilk karaciğer ponksiyon biyopsisini Dr. T. Baykara ile yaptı (1939). Karaciğer tüberkülozu hakkındaki araştırmalarıyla dünya tıp literatürüne geçti.

Ekrem Şerif: — Ne duydun oğlum?

Talebe: — Nargile sesi, efendim..

— Hakiki Nargile sesi nerede duyulur?

— «Küllük»de efendim!...

**Ord. Prof. Dr.
Erich Frank**
(1884-1957)

Breslau Tıp Fakültesi'nde başladığı eğitimini Strasburg Tıp Fakültesi'nde tamamladı. Ardından Wiesbaden Şehir Hastanesi'nde çalıştı (1908-1911). Bu sırada salvarsanın klinik deneylerinde önemli rol oynadı. Breslau Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği'nde asistan olarak görev yaptı (1911-1918). Doçent (1913) ve profesör (1919) unvanlarını aldı.

Yahudi asıllı olması nedeniyle Nazi yönetiminin baskısı ile Almanya'yı terk etmek zorunda kaldı. Türkiye'ye davet edilince 1 Eylül 1934 tarihinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi II. İç Hastalıkları Direktörü olarak göreve başladı. Ölünceye kadar da bu görevini sürdürdü. Amerikan üniversitelerinden çok parlak teklifler almasına rağmen kabul etmedi. Vasiyeti üzerine Rumelihisarı'ndaki Müslüman mezarlığına gömüldü. Türkiye'de pek çok öğrenci, uzman ve hoca yetiştirdi. Geniş bilgisi yanında üstün araştırmacılık niteliği ve öğreticilik yeteneği vardı.

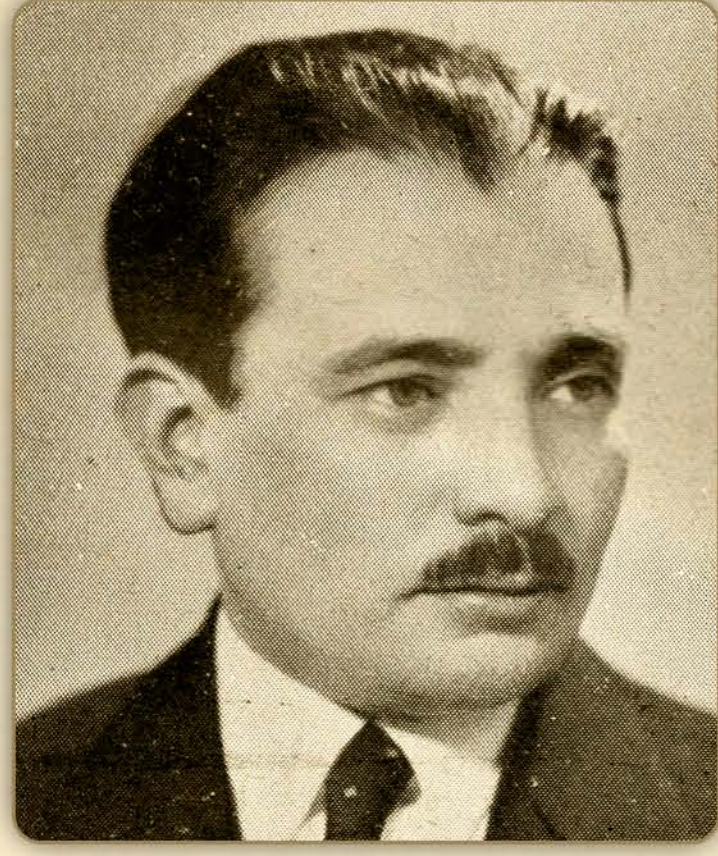
İlk araştırmalarında yüksek tansiyonun nedenleri üzerinde durdu. Breslau Üniversitesi'nde kan hastalıkları konusunda önemli araştırmalar yaptı. Şeker hastalığına büyük ilgi duydu. İstanbul'daki araştırmalarını da daha çok şeker hastalığının tedavisi ve insülinin etkileri üzerinde yoğunlaştırdı. Türkiye'de ayrıca Akdeniz ülkelerinde sıkça görülen ve kalıtsal bir kansızlık türü olan talasemi major ve minor üzerinde durdu. Ayrıca karbonhidrat metabolizmasına ilişkin araştırmalara da ağırlık verdi.

Türkiye'de yayınlanan eserleri: *Dahili Böbrek Hastalıkları* (1941); *Az Tanınmış Hastalıklar Grubu Hakkında* (1944); *Karbonhidrat Metabolizması Patolojisi* (1949); *İç Hastalıkları Dersleri* (3 cilt, 1951-1956).

ERCÜMEN
ARTIK

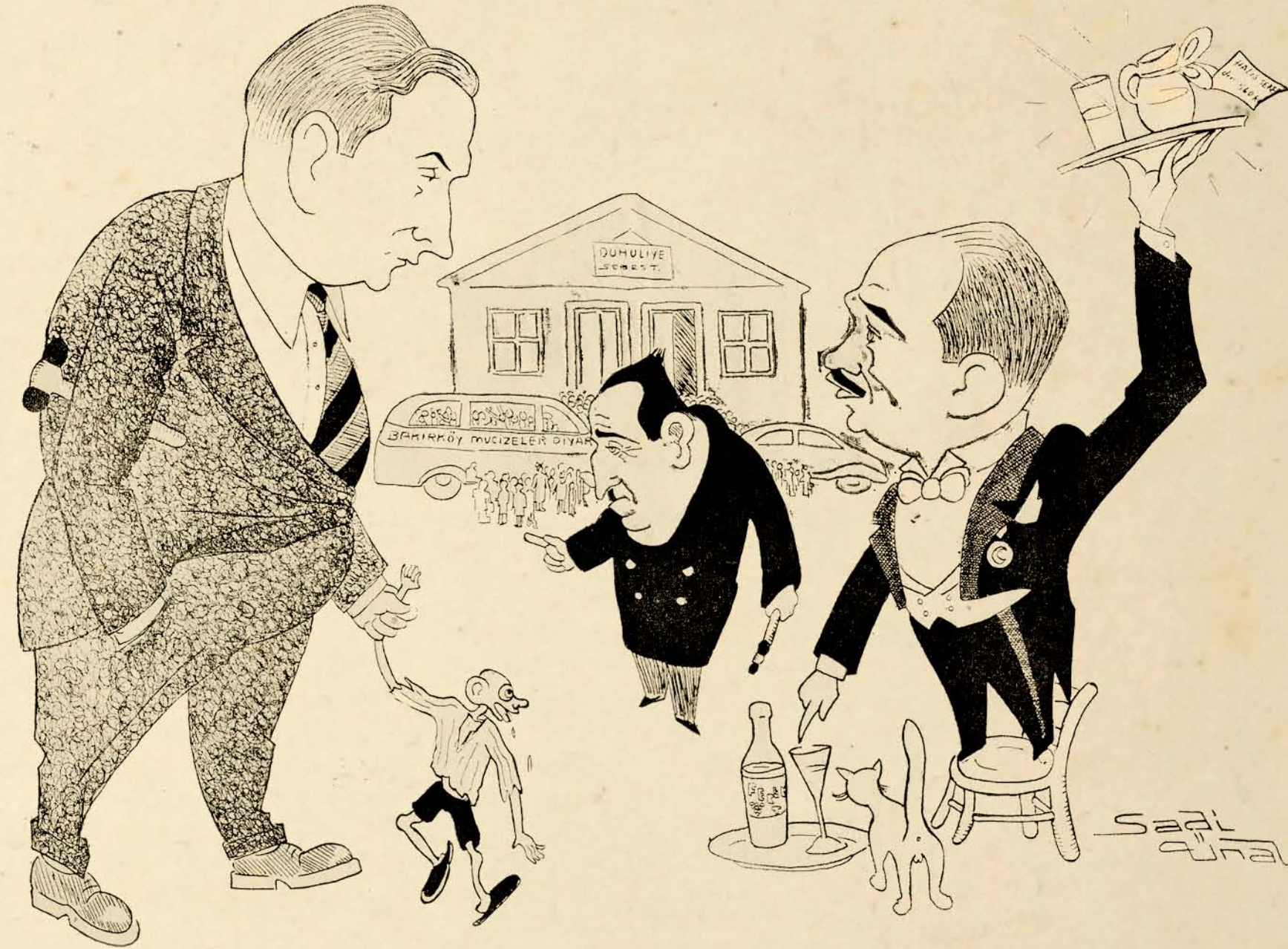
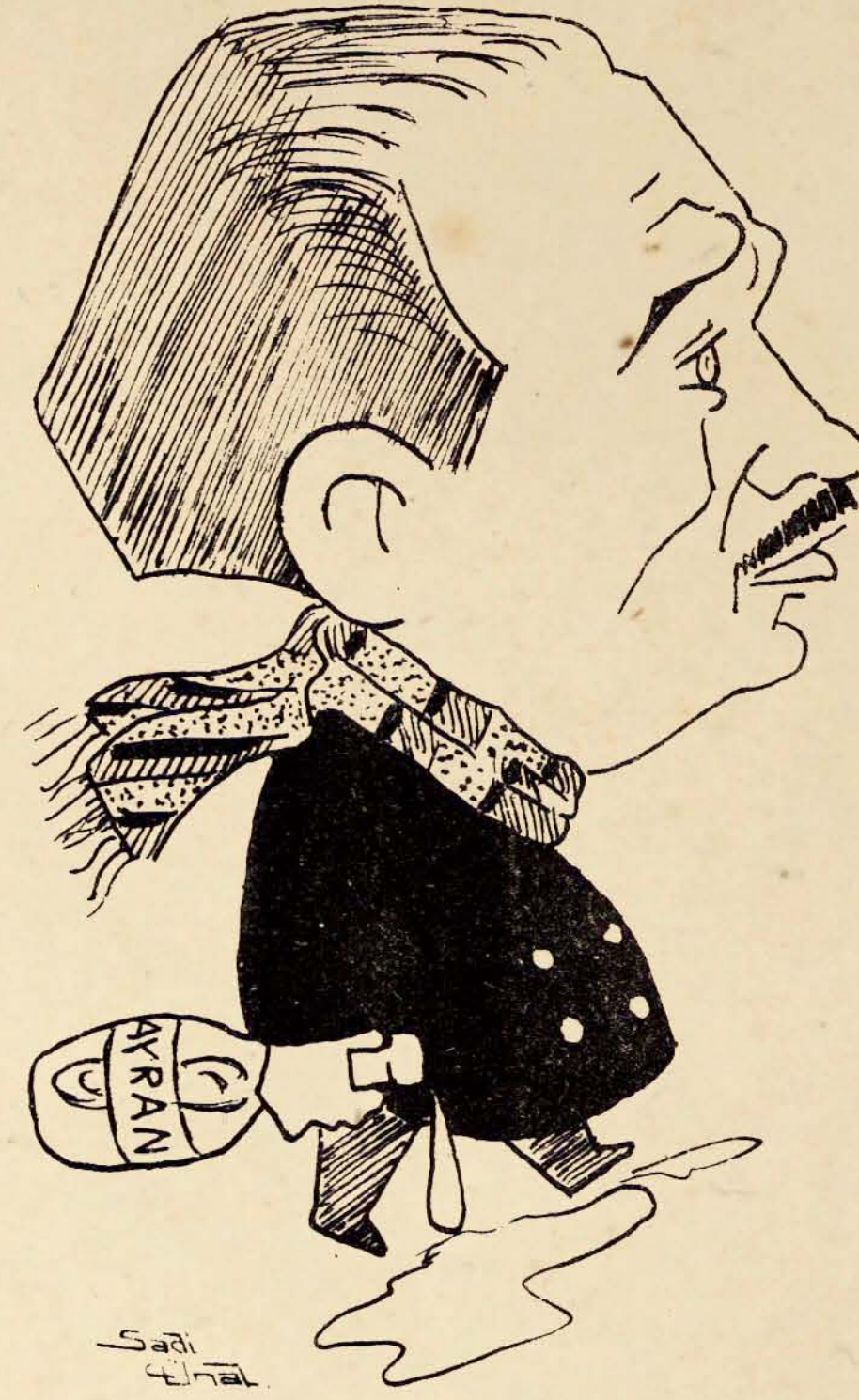
**Ord. Prof. Dr.
Fahrettin Kerim Gökay**

(1900-1987)

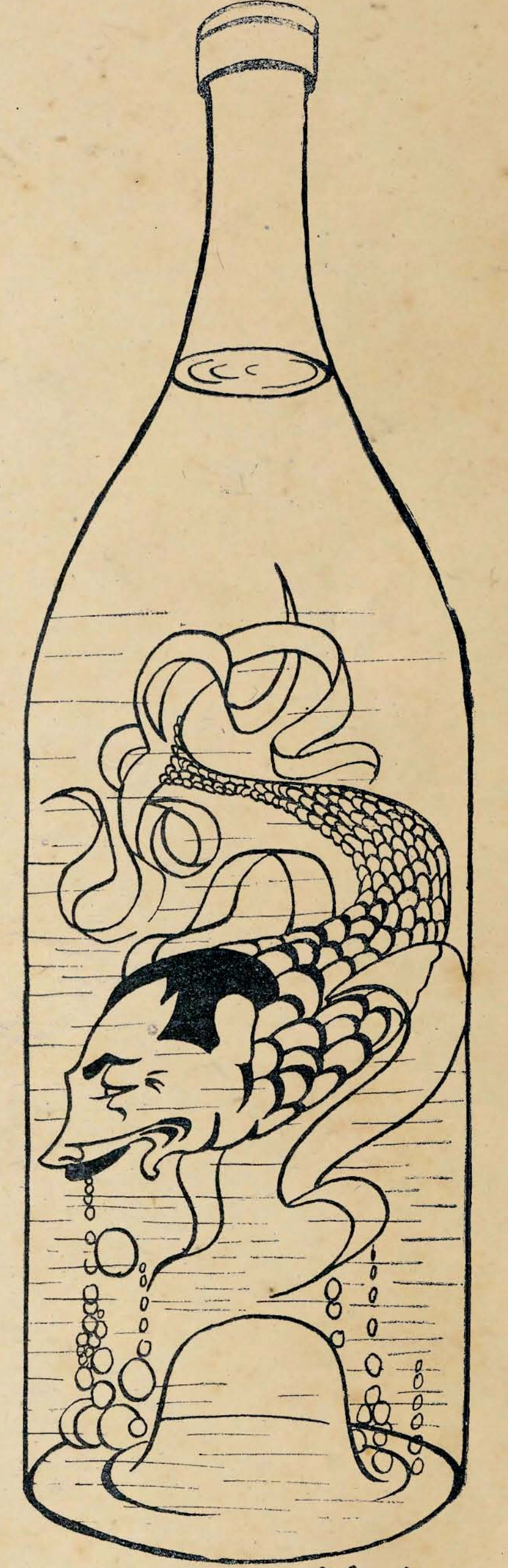
Darülfünun Tıp Fakültesi'ni bitirdi (1922). Münih, Hamburg ve Viyana'da nöropsikiyatri ihtisası yaptı (1922-1924). Mazhar Osman'ın öğrencisidir. Tıp Fakültesi'nin Bakırköy Akıl Hastanesi'nde bulunan psikiyatri kliniğinde doçent (1926), profesör (1933) ve ordinaryüs profesör oldu (1942). Bu görevini sürdürürken İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı'na getirildi (1949-1957). Şehirdeki su sıkıntısına öncelik verdi. İkinci Elmalı Bendi'nin temelinin attı (1951). Ardından Terkos-Kâğıthaneisalehattınıdöşetti.CerrahpaşaHastanesi'ndeTrahom Enstitüsü onun döneminde hizmete girerken, Şişli Etfal Hastanesi'nde cerrahi ve kadın-doğum pavyonları açıldı. Bunları Edirnekapı'daki sağlık dispenseri, Validebağ Süreyya Paşa Prevantoryumu izledi. Şehirde ruh sağlığını etkileyen gürültü ile mücadele etmeye çalıştı, bugün de yürürlükte olan ancak uygulanamayan klakson yasağını getirdi (1951). Bu yasağın halk tarafından anlaşılabilmesi için Haseki Hastanesi'nde yapılan ek üniteye "Klakson Yasağı Pavyonu" adı verildi. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yaptı (1963-1964).

Uzun yıllar Yeşilay'ın genel başkanlığı yaptı. Alkol bağımlılığına karşı yürüttüğü mücadeleyle ün kazandı. Bern Büyükelçiliği (1957), İstanbul Milletvekiliği (1961), İmar-İskân (1962-1963) ve 25 Kasım-2 Aralık 1963 tarihlerinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarında bulundu.

Yurtiçinde ve yurtdışında birçok bilimsel derneğin üyesiydi. Başlıca eserleri: **Akıl Hastalıklarının Teşhis ve Tedavisi** (1925), **Yeşil Kitap** (1925), **Rakı Fiyatlarının İndirilmesi Hakkında Aydının Düşünceleri** (1947), **Sağlık Düşmanı Keyif Verici Maddeler** (1948).

(Bir de rakı şişesinde balık olsam)
şairine ithaf:

Ali Erarlan

**Ord. Prof. Dr.
Felix Haurowitz**

(1896-1987)

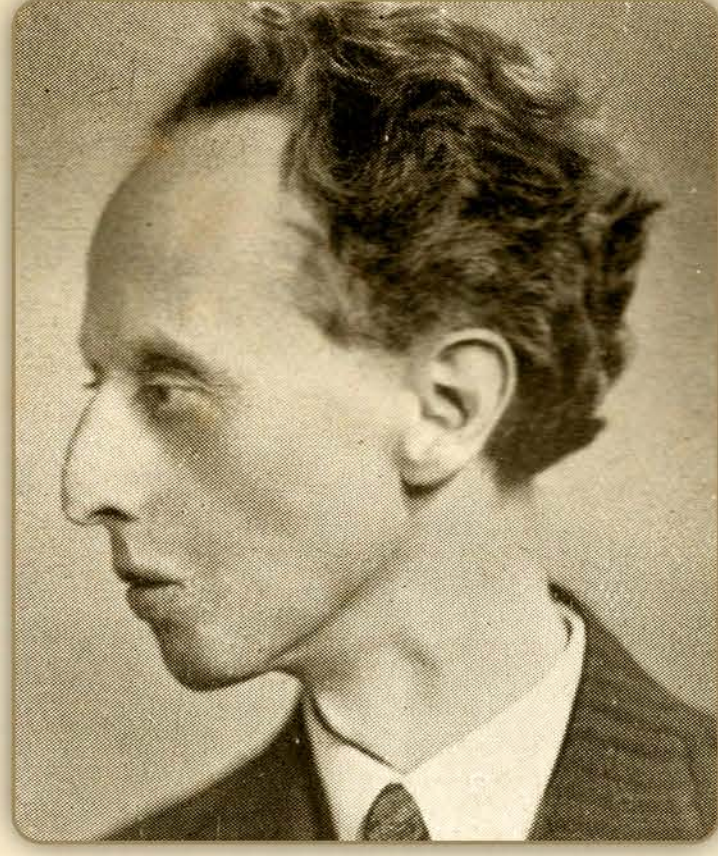
Çekoslovakya-Prag'da doğdu. Prag Alman Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1922). Aynı üniversitenin Fen Fakültesinde doktorasını tamamladı (1923). Ardından biyokimya doçenti (1925), daha sonra da profesör unvanını aldı(1930).

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Kürsüsü Direktörü Dr. Werner Lipschitz'in Amerika'ya gitmesi üzerine Türkiye'ye davet edildi. 2 Nisan 1939 tarihinde Tıp Fakültesi Biyokimya (Tıbbi ve Hayati Kimya) Enstitüsü Direktörlüğü'ne tayin edildi. Türkiye'ye gelir gelmez Türkçe öğrenmeye ve bir yıl sonra da Türkçe ders vermeye başladı. Etrafına topladığı genç asistanlarla Enstitü'yü bilimsel araştırma merkezi haline getirdi. Bu gençler arasında Prof. Dr. Mutahhar Yenson ile Prof. Dr. Fahamet Arat da vardı. Öğrencilere verilen sistematik hayati kimya dersleri yanında, klinik kimya pratik dersleri, asistan ve uzmanlar için klinik kimya gelişme kursları düzenledi. Tıbbi ve Hayati Kimya adını taşıyan ders kitabı üç kez basıldı. Hemoglobin, immuno kimyasal, protein içyapısı konularındaki araştırmaları önemlidir.

1948senesindeAmerikaBirleşikDevletleriIndianaÜniversitesi'ne Biyokimya Profesörü olarak davet edildi. Ailevi nedenlerle bu teklifi kabul edip İstanbul'dan ayrıldı. Fakat İstanbul Tıp Fakültesi ile olan ilişkisini kesmedi. Kendisinden sonra bu kürsüde görev alanlardan bilimsel yardım ve teşviklerini esirgemediği gibi fırsat bulduğunda İstanbul'a gelip konferanslar verdi.

Amerika'da ve Avrupa'da Türkiye'yi ve burada yapılan tıbbi araştırmaları tanıtan konferanslarıyla adeta ülkemizin bilimsel temsilcisi oldu. Bu sıcak ilgi nedeniyle İstanbul Üniversitesi kendisine, "Fahri Doktor (Dr. h.c)" unvanını verdi (1972).

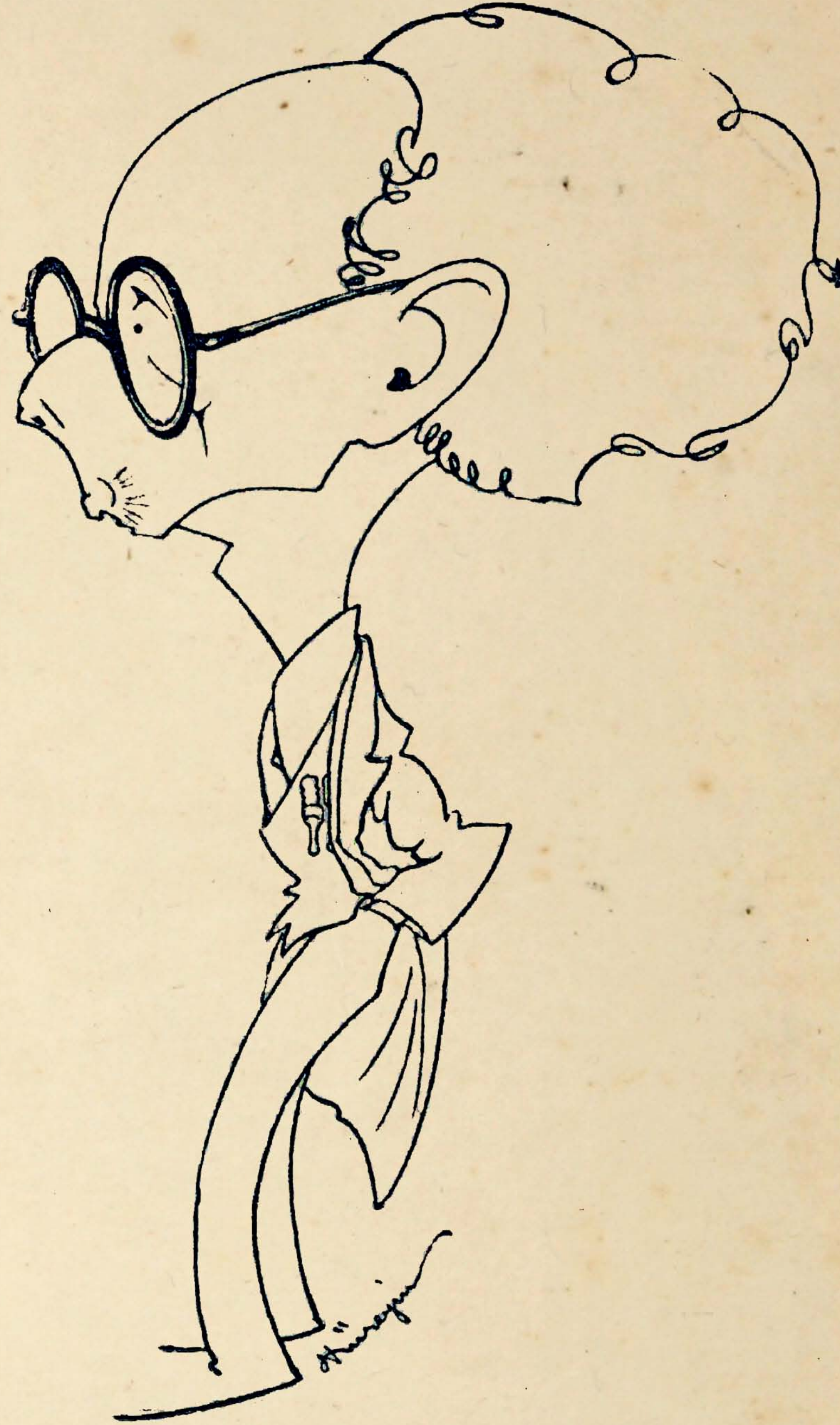
**Ord. Prof. Dr. h.c. mult.
Friedrich Dessauer**

(1896-1987)

Frankfurt am Main Üniversitesi'ni bitirdikten sonra bir süre endüstride çalıştı. 1895'te keşfedilen röntgen ışınlarına büyük ilgi duydu. Endüstrideki görevinden ayrılarak çalışmalarını röntgen teknolojisi üzerinde yoğunlaştırdı. Doktorasını Frankfurt am Main Üniversitesi'nde verdi (1917). I. Dünya Savaşı'ndan sonra aynı üniversitenin fizik profesörlüğüne getirildi. Burada röntgen yanında biyofizik alanında da bilimsel çalışmalar yaptı. Bu nedenle biyofizik kürsüsü başkanlığına tayin edildi (1922).

Nazi rejiminde Hitler'e karşı olduğu için tüm görevlerinden uzaklaştırıldığı sıralarda Türkiye'ye davet edildi (1933). İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde radyoloji ve biyofizik kürsülerini kurarak Türkiye'de çağdaş radyoterapiyi başlattı. İstanbul'da üç yıl kaldıktan sonra davet üzerine İsviçre'deki Freiburg Üniversitesine gitti (1937). Daha sonra Frankfurt am Main Üniversitesi'nde görev aldı (1952). Yaşamının son döneminde teoloji ve doğa felsefesi ile ilgili yayınlar yaptı.

Eserleri: *Therapie des Karzinoms mit Röntgenstrahlen* (1923); *Dosierung und Wesen der Röntgenstrahlenwirkung in der Tiefentherapie* (1923); *Zehn Jahre Forschung auf dem physikalisch-medizinischen Grenzgebiet* (1931); *W. C. Röntgen* (1946); *Mensch und Kosmos* (1948); *Atomenergie und Atombombe* (1948); *Seele im Bannkreis der Technik* (1952); *Weltfahrt der Erkenntnis* (1945); *Die Theologie in der Natur* (1949); *Regilion im Lichte der heutigen Naturwissenschaft* (1951).

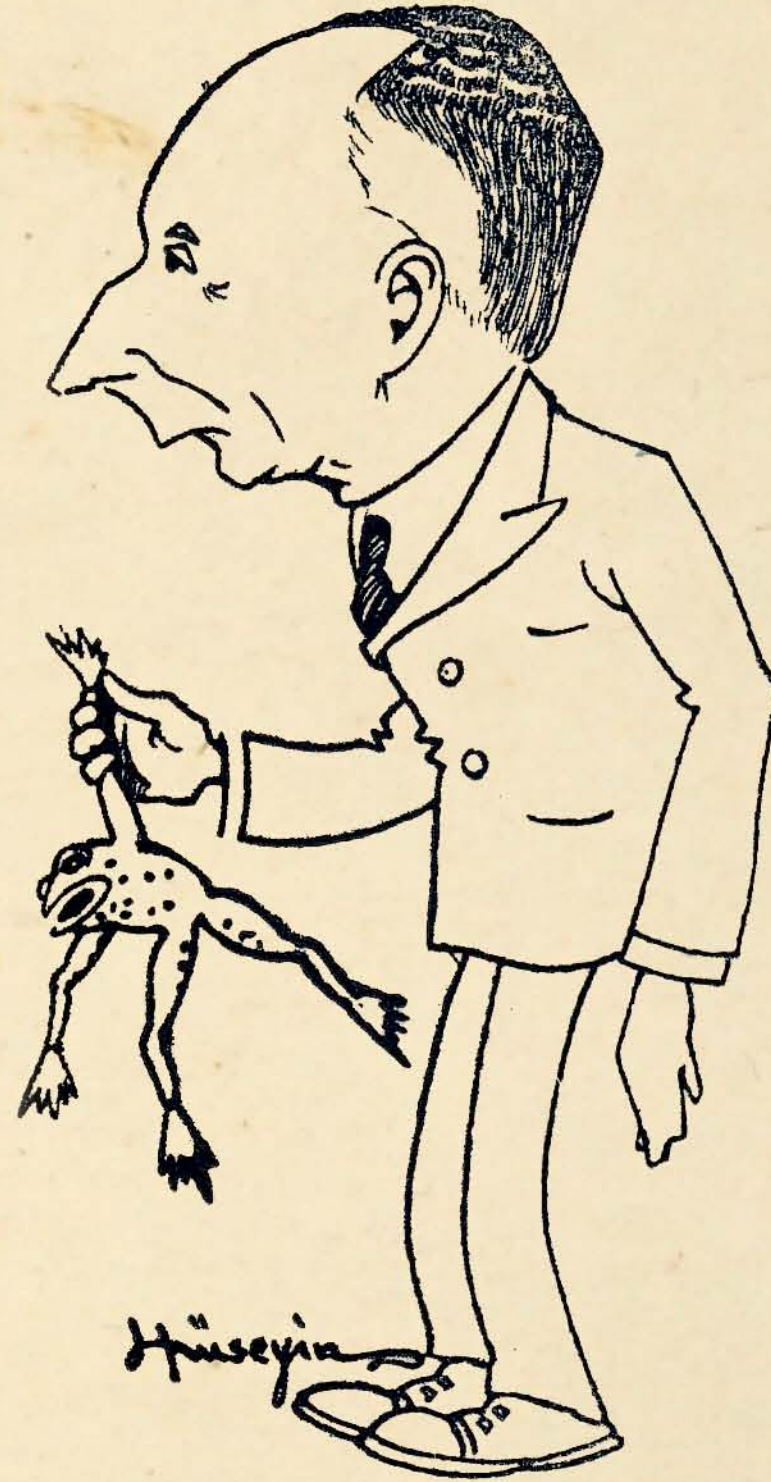
Ord. Prof. Dr. Hans Winterstein

(1879-1963)

Prag Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1903). Mezuniyetinden sonra Göttingen, Kiel ve Rostock'da fizyoloji asistanı olarak çalıştı. Ardından doçent (1906) ve profesör unvanlarını aldı (1910). Rostock'da fizyoloji ordinaryüs profesörü ve enstitü direktörü olarak çalıştı (1911-1927). Daha sonra Breslau'da Fizyoloji Enstitü Direktörü olarak çalıştı (1927-1933).

Hitler rejiminin baskıları nedeniyle memleketinden ayrıldı. Türk Hükümeti'nin daveti üzerine İstanbul'a geldi ve Tıp Fakültesi Fizyoloji Enstitüsü'ne direktör olarak tayin edildi (1933). İstanbul'a geldiği zaman 54 yaşında olmasına rağmen büyük bir güçle çalışarak genel fizyolojiyi Tıp Fakültesi'nde başlı başına bir ders haline getirdi. Bu görevinden emekliye ayrıldı (1953). Emeritüs profesör olarak Münih'e davet edilince Almanya'ya döndü. 18 Ağustos 1963'de Münih'te ölünceye kadar sık sık Boğaziçi'ndeki yalısına gelerek istirahat etti. 1901 yılından beri hemen hemen bütün uluslararası fizyoloji kongrelerine iştirak eden Dr. Winterstein, sadece teneffüs, sinir sistemi, narkoz ve komperatif fizyoloji konularında 100'den fazla yayın yaptı.

Türkiye'de yayınlanan eserleri: **Animal Fizyoloji Dersleri** (Çev. Sadi Irmak, 1939, ikinci bas. 1943); **Fizyoloji Dersleri** (Melih Terzioğlu ile, 1951).

**Ord. Prof. Dr.
Hugo Braun**
(1881-1963)

Prag'da Alman Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdi (1907). Prag, Bremen ve Berlin'deki enstitülerde hijyen, farmakoloji ve patoloji üzerinde araştırmalar yaptı. Frankfurt am Main Hijyen Enstitüsü'nde çalıştı (1910-1912). Burada bakteriyoloji kürsüsü başkanı (1912) ve profesör oldu (1918). Heidelberg Üniversitesi'nde ordinaryüs profesörlüğe getirildi (1921). Başarılı araştırmaları nedeniyle Paul Ehrlich Ödülü aldı (1931). Nazi rejiminin ırkçı tutumu yüzünden görevinden uzaklaştırıldı (1933). Aynı yıl Türk Hükümeti'nin davetini kabul etti. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji, Salgınlar Bilgisi ve Parazitoloji Kürsüsü Direktörlüğü'ne getirildi. Ayrıca Dış Hekimliği Fakültesi ile Eczacılık Fakültesi'nde ders vermekle görevlendirildi. Müfredat programına ilk kez zorunlu bakteriyoloji derslerini koydurdu ve yönetti. Ülkemizdeki çalışmalarını daha çok Türkiye'de kan gruplarının dağılımı, tifüze karşı aşılanaalarda Weil-Felix reaksiyonunun incelenmesi, KCN'nin (potasyum siyanür) enterobacteriaceae tanımındaki önemi ve grip hastalığının etiyolojisi gibi konularda yoğunlaştırdı. Davet üzerine Münih Ludwig Maximilian Üniversitesi Tıp Fakültesi Hijyen ve Mikrobiyoloji Enstitüsü'ne yönetici olarak gitti (1950). Ertesi sene Alman Tüberküloz Araştırma Enstitüsüne geçti. Buradaki çalışmalarından dolayı Robert Koch ödülünü aldı (1960).

Türkiye'de yayınlanan eserleri: **Lekeli Tifo Hakkında** (1936); **Tifo Basillerinin Serolojisi** (1936); **Bulaşıcı Hastalıklar** (1944).

H. Braun — İmtihan kâğıtlarında imlâ hatalarını görünce bütün saçlarım (!) ayağa kalkıyor.

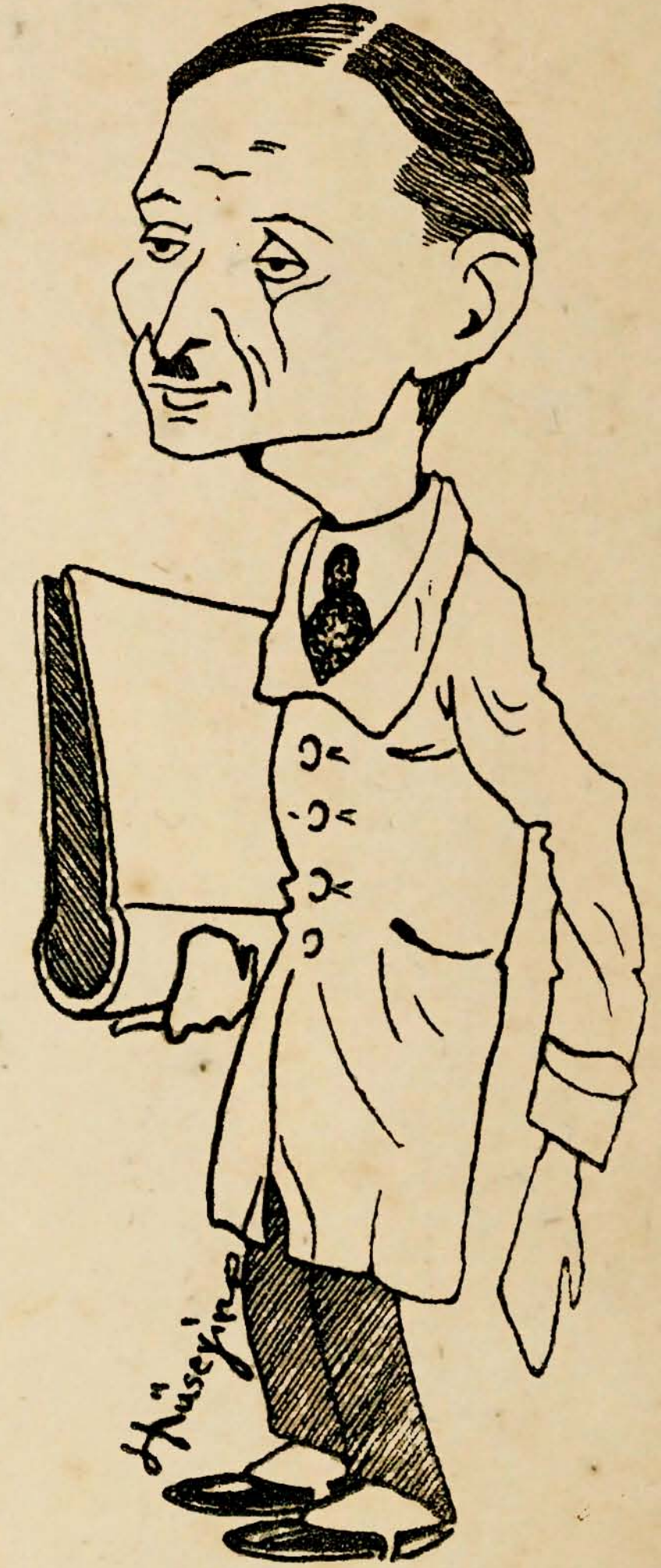
**Ord. Prof. Dr.
Hulusi Behçet**

(1889-1948)

Darülfünun-ı Osmani Tıp Fakültesi'ni bitirdi (1910). Ertesi sene Gülhane'nin deri ve frengi kliniğinde asistan olarak çalışmaya başladı. I. Dünya Savaşı'nda Edirne ve Kırklareli'nde hekimlik yaptı. Berlin Tıp Fakültesi Charité Hastanesi deri ve frengi kliniğinde fahri asistan olarak çalıştı (1917-1921). Üniversite Reformu'nda Tıp Fakültesi deri hastalıkları ve frengi kliniği profesörlüğüne getirildi(1933). Dermatoloji alanında dünyada yankılar uyandıran ve klasik literatüre geçen çalışmaları vardır. Şark çıbanlarına uyguladığı diyatermiyle tedavi yöntemi birçok ülkede kabul edilip uygulandı. **Haleb veya Şark Çıbanlarının Diyatermi ile Tedavisi** (İstanbul, 1925) adlı kitabında bu yöntemi anlattı. Göz rahatsızlıkları, ağızda tekrar eden aftlar ve üreme organları çevresinde yaralar yaptığı bilinen ancak değişik tanımlar konulan bir hastalık üzerinde yaptığı araştırmalar sonunda bu belirtilerin tek bir hastalığa ait olduklarını kanıtladı. Cenevre'de toplanan Uluslararası Deri Hastalıkları Kongresi'nde Zürih Tıp Fakültesi'nden Prof. Miescher'in önerisi ve kongreye katılan uzmanların onayıyla bu hastalığa "**Morbus Behçet / Behçet Hastalığı**" adı verildi (1947). Cumhuriyet'in ilk yıllarında başlatılan frengi mücadelesinde düzenlediği kurslarla çağdaş bilgilerle donatılmış uzmanlar yetiştirerek etkin bir rol oynadı. Frengi mücadelesinde ve Behçet hastalığı konusundaki çalışmaları nedeniyle TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görüldü (1975).

Sadık
Fünel

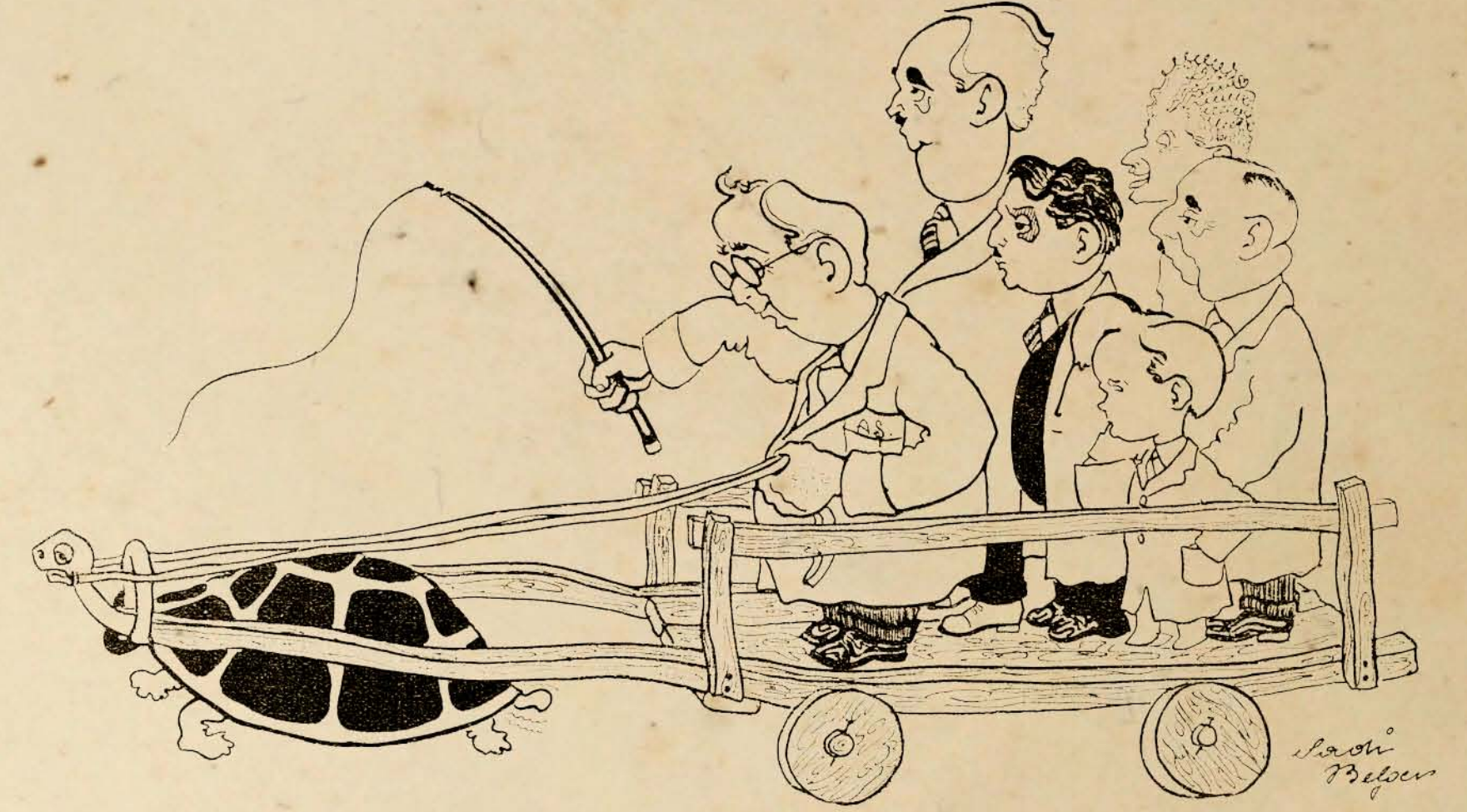
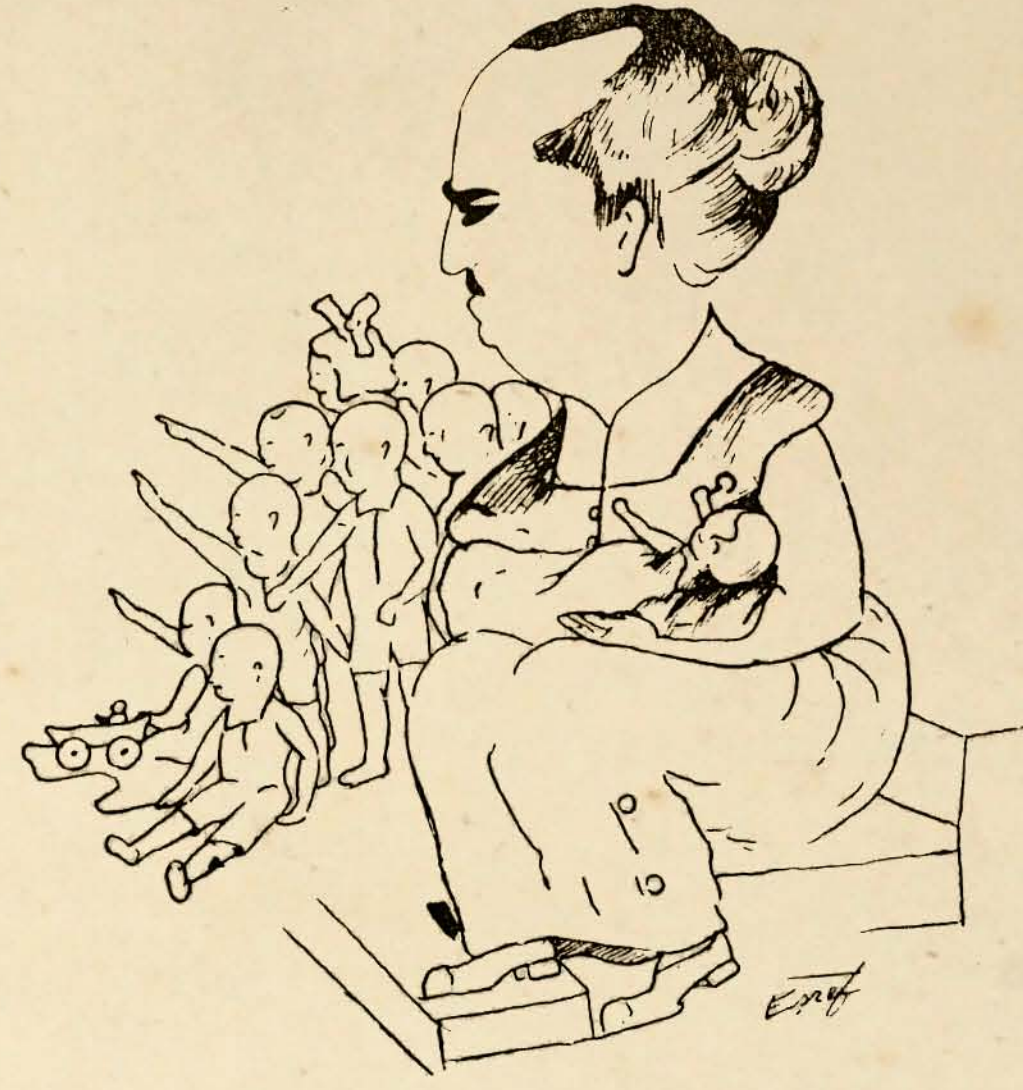
Miescher

**Ord. Prof. Dr.
İhsan Hilmi Alantar**
(1888-1962)

Türkiye’de ilk çağdaş çocuk hastalıkları dispanserini kurması ve seyrek görülen çocuk hastalıkları üzerindeki çalışmalarıyla tanınır. Darülfünun Tıp Fakültesi’ni birincilikle bitirdi (1911). Tıp Fakültesi’nin açtığı sınavı kazanarak çocuk hastalıkları ihtisası için Paris’e gönderildi (1913). Ertesi yıl I. Dünya Savaşı çıkınca döndü. Bu defa Berlin’e giderek ihtisasını tamamladı (1916-1920). Kurtuluş Savaşı’na katıldı. Ankara Numune Hastanesi iç hastalıkları hekimliğine tayin edildi. Ankara’da Türkiye’nin ilk çocuk hastalıkları dispanserini (1921), Kayseri’de ilk çocuk bakımevini kurdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi püerikültür (çocuk bakımı ve sağlığı) profesörlüğüne getirildi (1923). Üniversite Reformunda direktörlüğüne getirildiği kliniği Hamidiye Etfal Hastanesi’ne taşındı. Burada Türkiye’nin ilk süt çocuğu kliniğini kurdu. 1957 yılında emekli oldu.

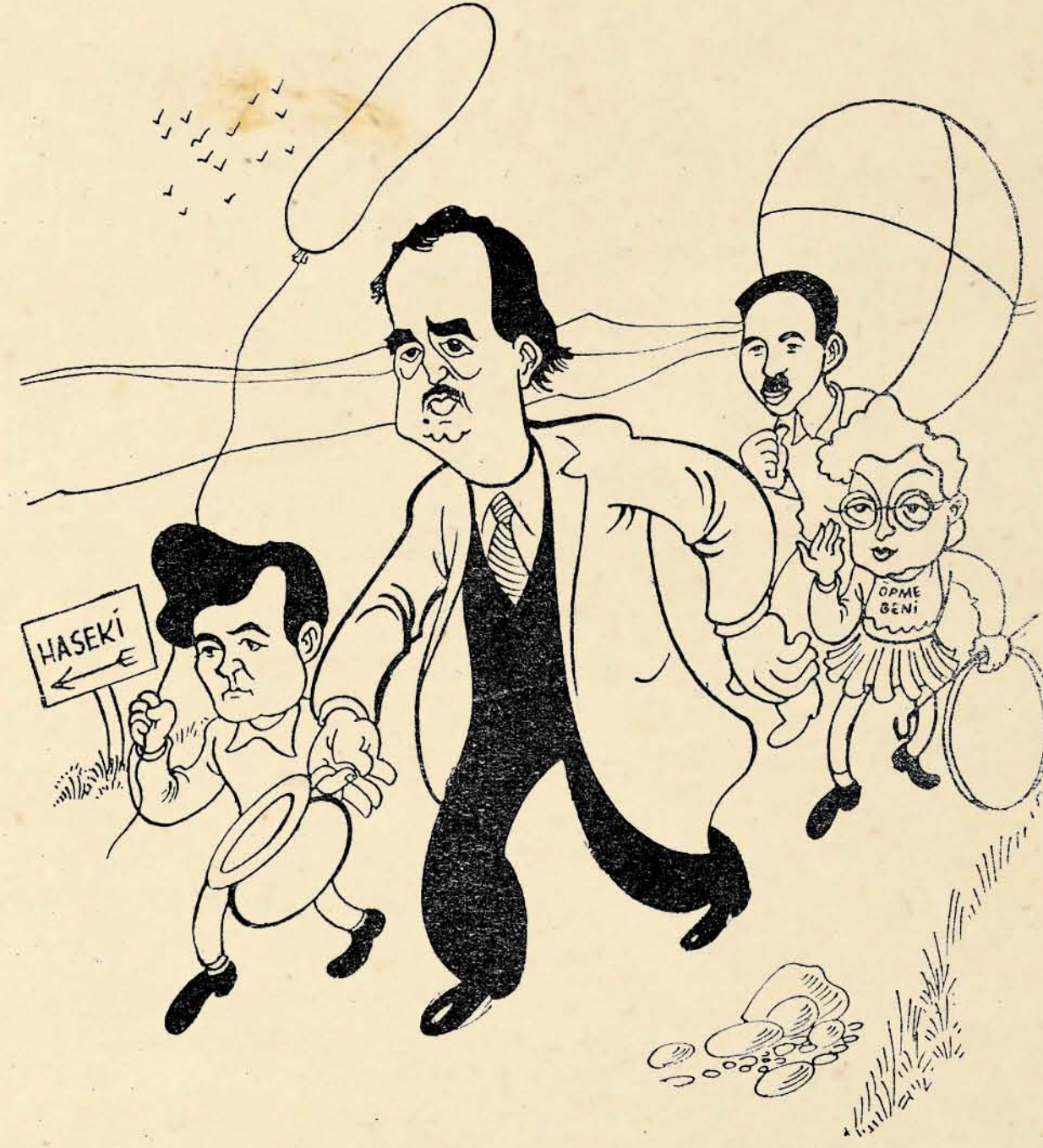
Çocuk sağlığı ve eğitimi yanında Türk çocuklarının antropometrik ölçüleri, vitamin eksikliği ve süt çocuklarında görülen hastalıklarla ilgilendi. Yapıtları ile o zamana değin çocuk konusunda yeterli bilgisi olmayan hekimlere yol gösterdi. Birbirini izleyen eserleriyle, o zamana kadar yeterli bilgisi olmayan ve hasta çocuğu tedavi etmekten çekinen hekimlerimize hasta çocuklarla ilgilenme cesaretini verdi. Pek çok pediatrist yetiştirdi.

Şişli Üniversite Kliniklerinin Gurabaya taşındığının resmidir.

Gazetelerden:

ÇOCUK KLİNİĞİ ŞİŞLİDEN HASEKİYE GÖÇTÜ !

G Ö Ç ! ..

Şişlide Sabah Vizitesi

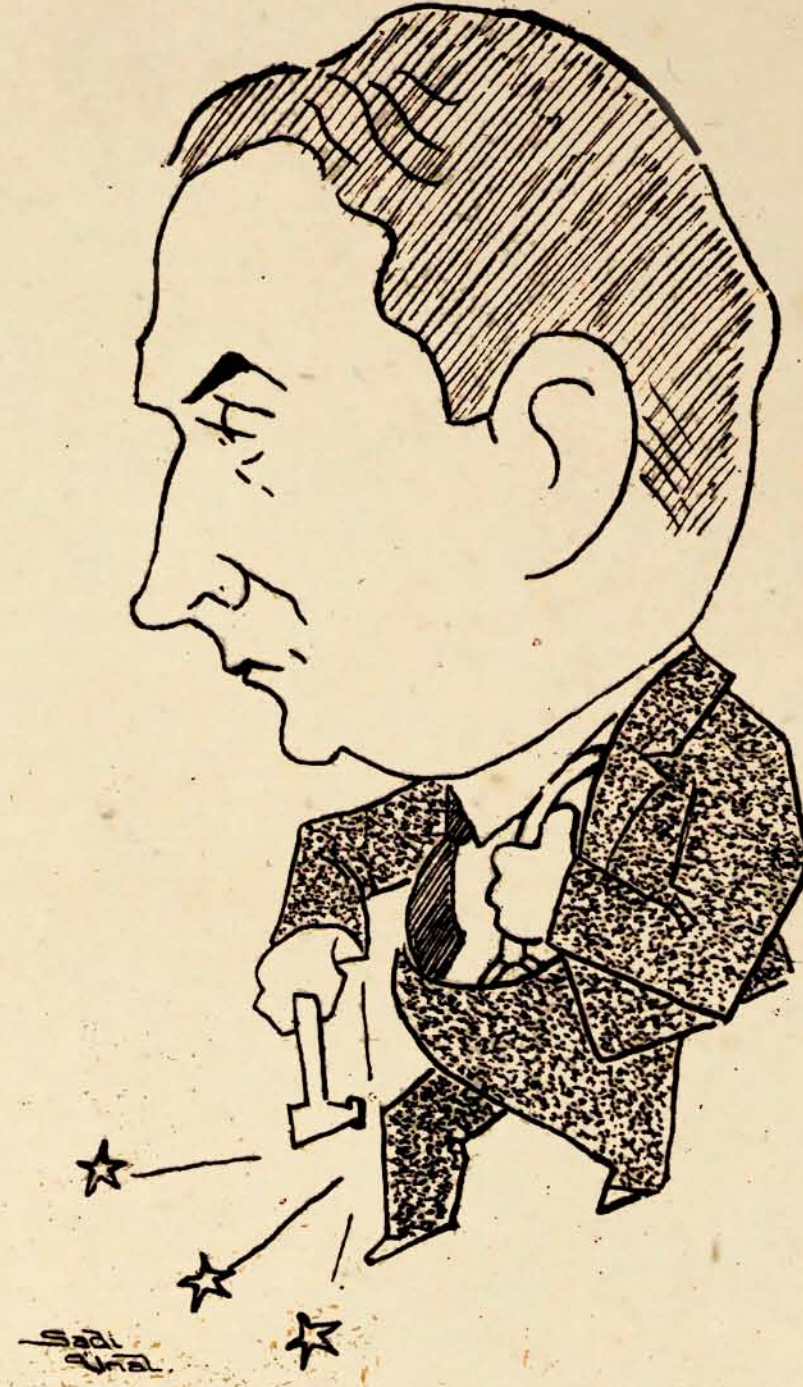

**Ord. Prof. Dr.
İhsan Şükrü Aksel**
(1899-1987)

Tıp Fakültesi'ne askeri öğrenci olarak kaydoldu (1913). Son sınıfta okurken psikiyatride Mazhar Osman'ın yanına stajyer olarak girdi. 1919 yılında mezun olduktan sonra Toptaşı Bimarhanesi'nde çalışmaya başladı. Mazhar Osman'ın önerisiyle Münih'e gidip Alman Psikiyatri Merkezi'nde nöropsikiyatri alanında çalışmaya başladı. Daha sonra Hamburg'a geçti (1922-24). Kısa bir süre Fransa'da bulunduktan sonra İstanbul'a döndü. Emraz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesi (Bakırköy Akıl ve Ruh Sağlığı Hastanesi) nöropatoloji uzmanlığına tayin edildi. Kuduz Hastanesi'nde kurduğu nöropatoloji laboratuvarında kuduz ve kuduz aşısı üzerinde çalıştı. Uzun yıllar hastanelerde çalıştıktan sonra doçentlik sınavını kazanıp Tıp Fakültesi'ne geçti (1940). Daha sonra profesörlüğe yükseldi (1946). Prof. Dr. Mazhar Osman'ın vefatından sonra Psikiyatri Kliniği Direktörü oldu (1951).

Tıp Fakültesi Dekanlığına seçildi (1953). Bu görevdeyken Psikiyatri Kliniği binasını yaptırdı. Çocuk Psikiyatrisi Enstitüsü ile İstanbul Çocuk Psikiyatrisi Kliniğini kurdu (1958). Dünya Psikiyatri Federasyonu'nun dünyaca tanınmış psikiyatrlar tarafından seçilen 24 onur üyesinden biridir.

Psikiyatri biliminin ülkemizdeki gelişmelerine önemli katkıları ve Türkiye'de nöropatolojinin kurucusu olması, kuduz hastalığı ve deneysel tümörler hakkındaki uluslararası düzeydeki bilimsel yayınları nedeniyle TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görüldü (1983).

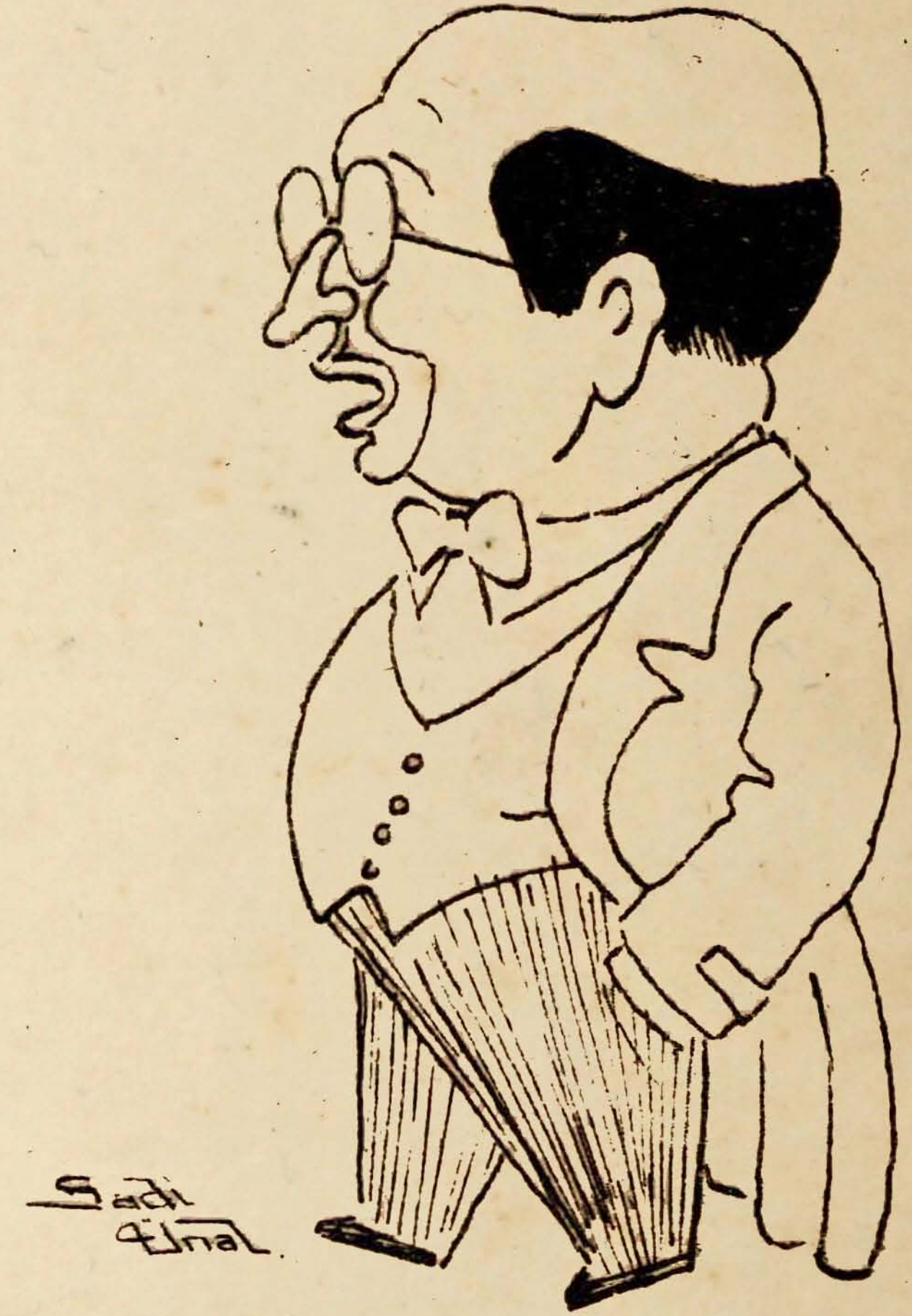
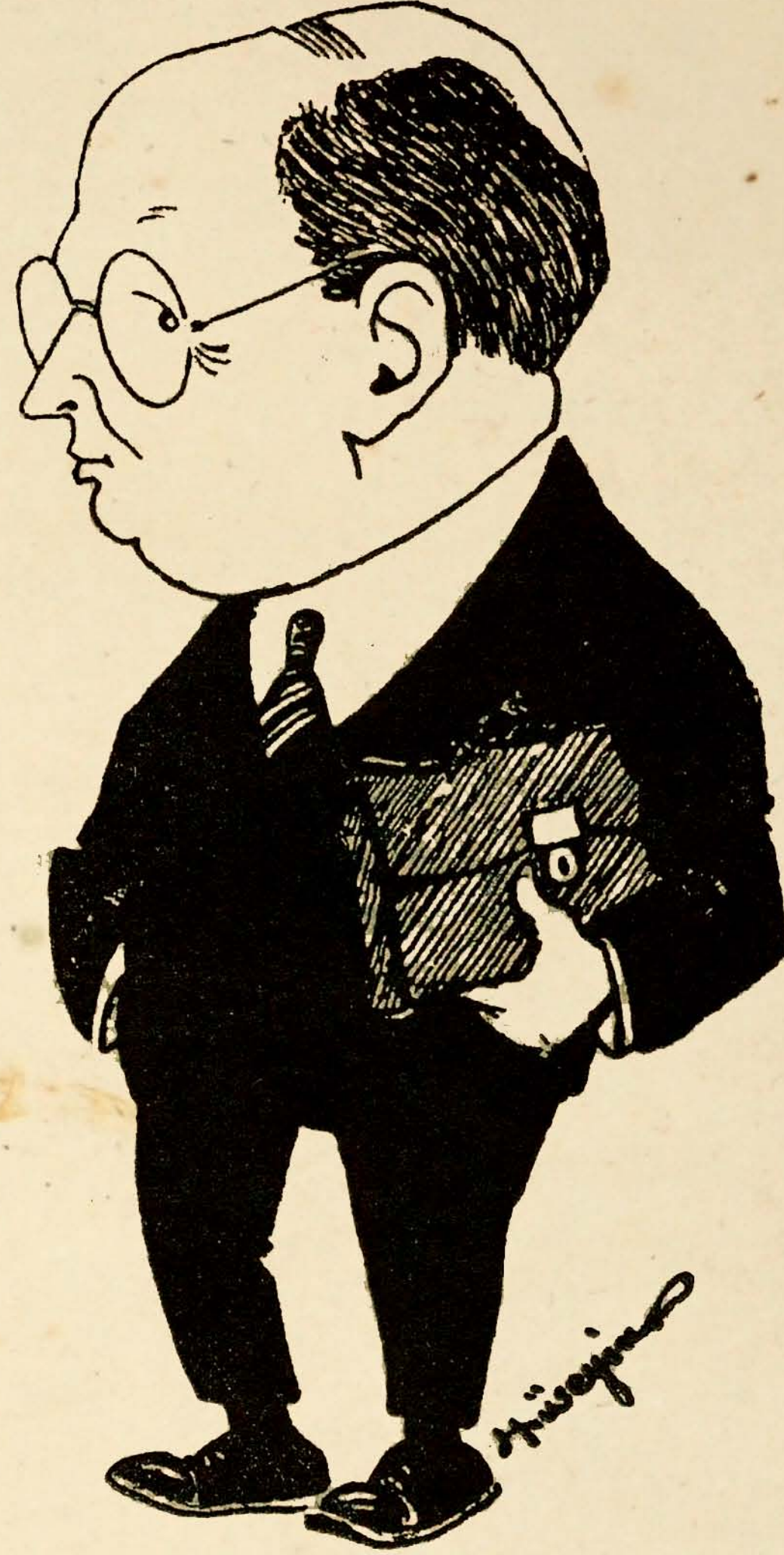
Ord. Prof. Dr. Julius Hirsch

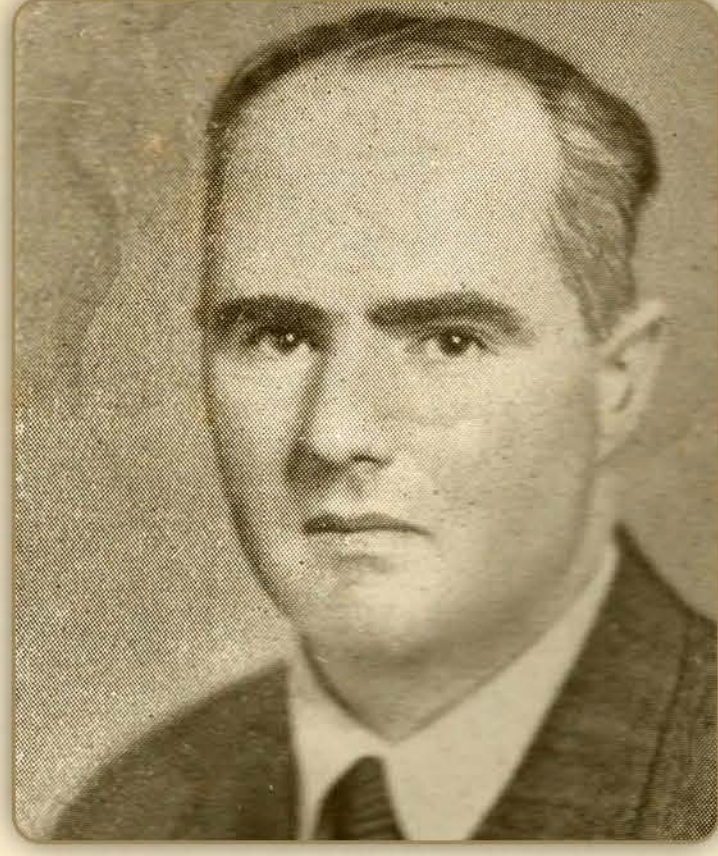
(1892-1963)

I. Dünya Savaşı boyunca hem orduda askerlik görevini yaptı hem de Heidelberg, Münih ve Berlin Tıp fakültelerinde öğrenimini sürdürdü. İhtisas diplomasını aldıktan sonra kısa bir süre Frankfurt am Main'de Asabiye Enstitüsü'nde ve Berlin-Moabit'de Biyokimya Enstitüsü'nde çalıştı. Daha sonra Berlin'de Kaiser Wilhelm Kimya Enstitüsü'nde ve Tecrübi Tedavi Enstitüsünde asistanlık yaptı (1919-1923). Bu yıllarda özellikle fermantasyon kimyası ve intermediyer karbonhidrat metabolizması üzerine bilimsel araştırmalar yürüttü. Daha sonra Berlin Üniversitesi Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde doçent (1925) ve profesör oldu (1929). Enstitü Direktörü Prof. Dr. Martin Hahn ile bakterilerin metabolizması, bakteri toksinleri, taşıt hijyeni, hava hijyeni, bakteri çoğalmasının fizyolojisi ve kimyası konularında araştırmalar yaptı.

1933 Üniversite Reformu sırasında Cumhuriyet Hükümeti tarafından İstanbul'a çağrıldı ve 15 Ekim 1933 tarihinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hijyen Kürsüsü'ne tayin edildi. 1948 senesinin sonunda Türkiye'den ayrıldı. İstanbul Üniversitesi'nde çalıştığı 15 yılda bilimsel çalışmalarını: bakteri çoğalmasının kimya fizyolojisi, şimioterapi, gıda maddeleri terkihi ve besi hijyeni konularında yaptı.

1934-1948 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hıfzıssıhha Enstitüsü Direktörü iken yayınladığı eserler: **Hıfzıssıhha Ders Notları** (Muhiddin Erel ile, 1935); **Hıfzıssıhha Praktikum, Tıp Fakültesi Talebesi için Seçilmiş Hıfzıssıhha Muayene Metodları** (M. Erel ile, 1937); **Hıfzıssıhha Ders Kitabı I** (M. Erel ile, 1938); **Hıfzıssıhha Ders Kitabı II** (M. Erel ile, 1940) ; **İçtimai Hıfzıssıhha Konferansları** (1939 /40); **Hıfzıssıhha Praktikum** (İkinci Bas. M. Erel ile, 1942).

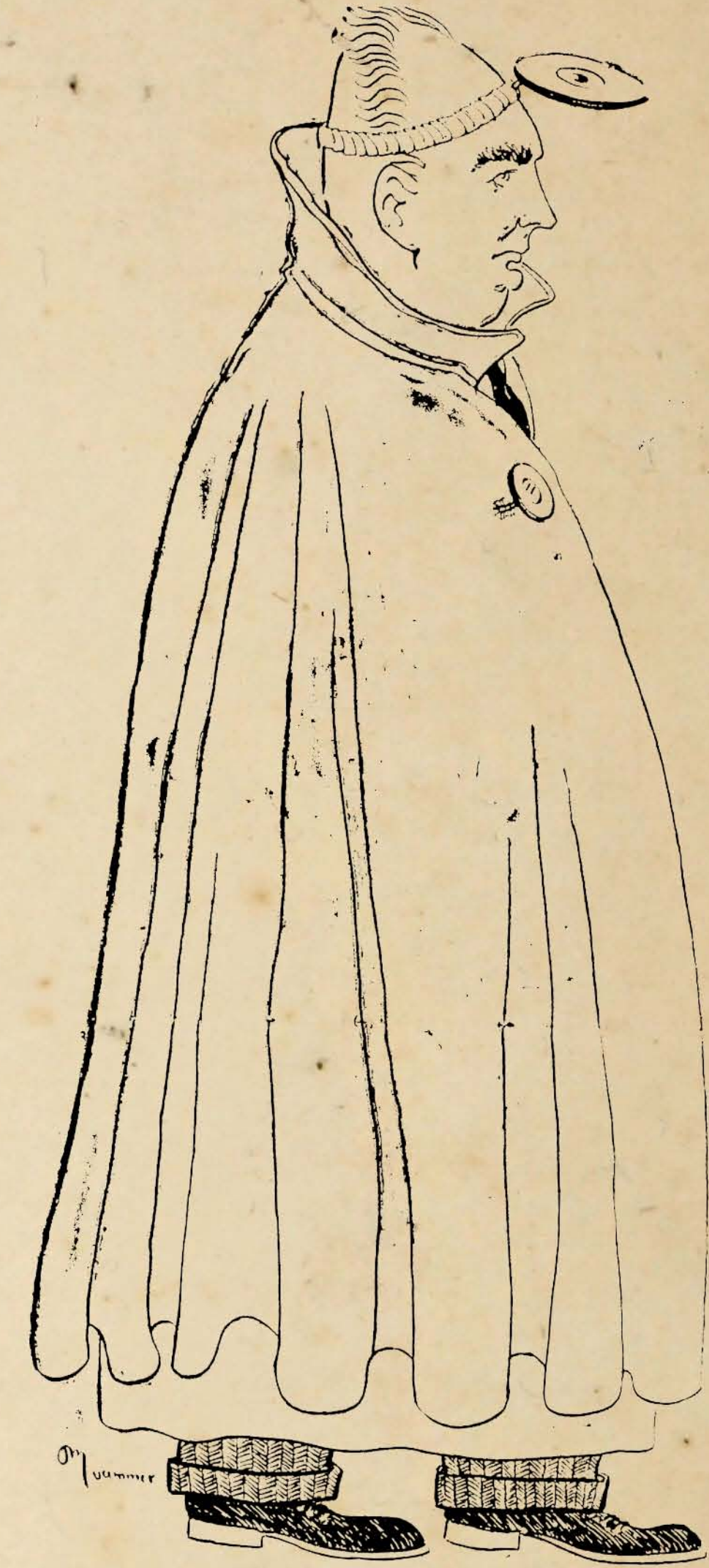

**Ord. Prof. Dr.
Karl Hellmann**

(1892-1959)

Würzburg Tıp Fakültesi'nde eğitimine devam ederken I. Dünya Savaşı başlayınca askere çağrıldı. 1914-1918 senelerinde sıhhiye subayı olarak dört yıl askerlik yaptı. Nisan 1918'de cephede yaralanınca terhis oldu ve Würzburg Tıp Fakültesi'ne döndü. 1919 Haziranında doktora imtihanını vererek doktor oldu.

Mezuniyetinden sonra dört sene Heidelberg ve Würzburg'daki KBB Kliniklerinde asistanlık yaptıktan sonra Münster Tıp Fakültesi'nde baş asistanlığa (1924) ve doçentliğe yükseldi (1926). Görevine bağlılığı, düzenli çalışmalarıyla tanınan Dr. Hellmann, 1 Ekim 1928 tarihinde Würzburg Tıp Fakültesi Kulak-Burun-Boğaz Kliniği Direktörlüğü'ne atandı. Nazi iktidarı döneminde İstanbul Tıp Fakültesi Kulak-Burun-Boğaz Kliniği'nde göreve başladı (1936). Yedinci Ulusal Türk Tıp Kongresi'ne (1938) ve Atina'da toplanan Balkan Memleketleri Kulak-Burun-Boğaz Kongreleri'ne katıldı. Eylül 1943'de kontratı bitince İsrail Tıp Fakültesi'ne gitti.

Ord. Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan

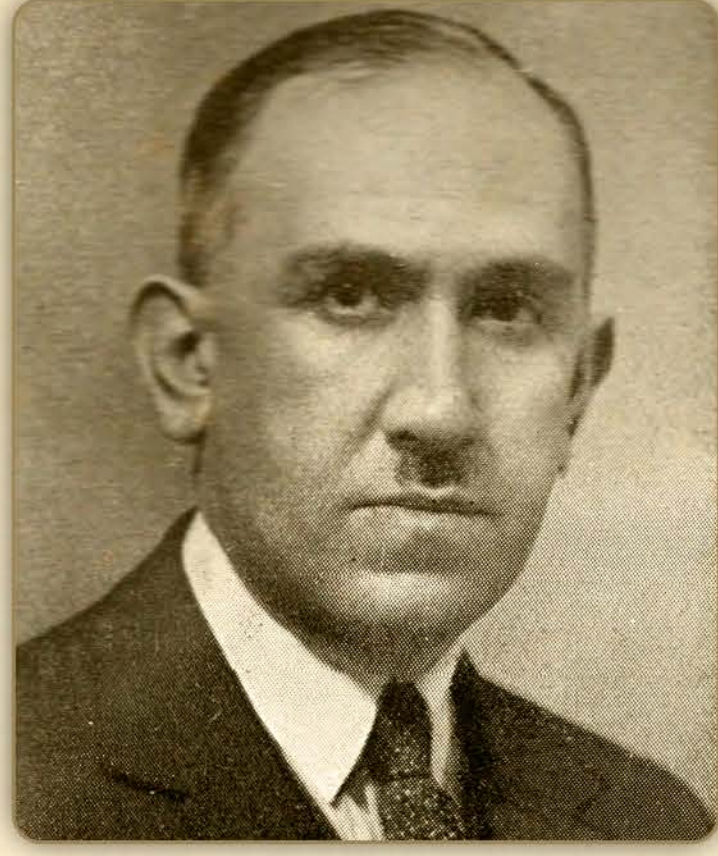
(1904-1972)

Darülfünun Tıp Fakültesini bitirdi (1926). Tıp Fakültesi I. Cerrahi Kliniğine asistan oldu daha sonra gittiği Paris'te çeşitli kliniklerde tanınmış cerrahlarla çalıştı, Berlin ve Londra'da incelemelerde bulundu (1930-1932). Dönünce sınava girip 1. Sınıf Cerrahi Mütihazası oldu (1932). Aynı sene I. Cerrahi Kliniği müderris muavinliğine (doçent) atandı. Üniversite Reformu'nda Haseki Hastanesi'ne yerleştirilen II. Cerrahi Kliniği'ne tayin edildi. Burada profesörlüğe yükseldi (1939). Cerrahpaşa'daki I. Cerrahi Kürsüsüne geçti ve ertesi sene ordinaryüs profesörlüğe yükseldi (1952). Tıp Fakültesi Dekanlığına seçildikten bir yıl sonra Rektör oldu (1951-1953).

Fransızca, Almanca, İngilizce ve Arapça bilirdi. Bilimsel çalışmalarında daha çok, midenin habis tümörleri ve meme kanseri tedavisi üzerinde yoğunlaştı. Tarih, tıp tarihi, edebiyat ve resme yakın ilgisi vardı. İstanbul Üniversitesi ve Vakıf Guraba Hastanesi tarihleri hakkında kitaplar yazdı. Uluslararası tıp tarihi kongrelerine bildirileriyle katıldı. Dikkat çeken araştırma ve yayınlar yapanların kabul edildiği Fransız Cerrahi Akademisi'ne üye seçildi (1950). Fransa'nın Legion d'honneur-officier, İtalya'nın Stella Nişanı (1. Rütbe), Yunanistan'ın Phénix Altın Nişanı, Yugoslavya'nın Merite Nişanına (1. Rütbe) layık görüldü.

Kültüre önem verir, her ayın ilk Perşembe günü gecesi evinde dönemin her meslekten seçkin simalarını toplardı.

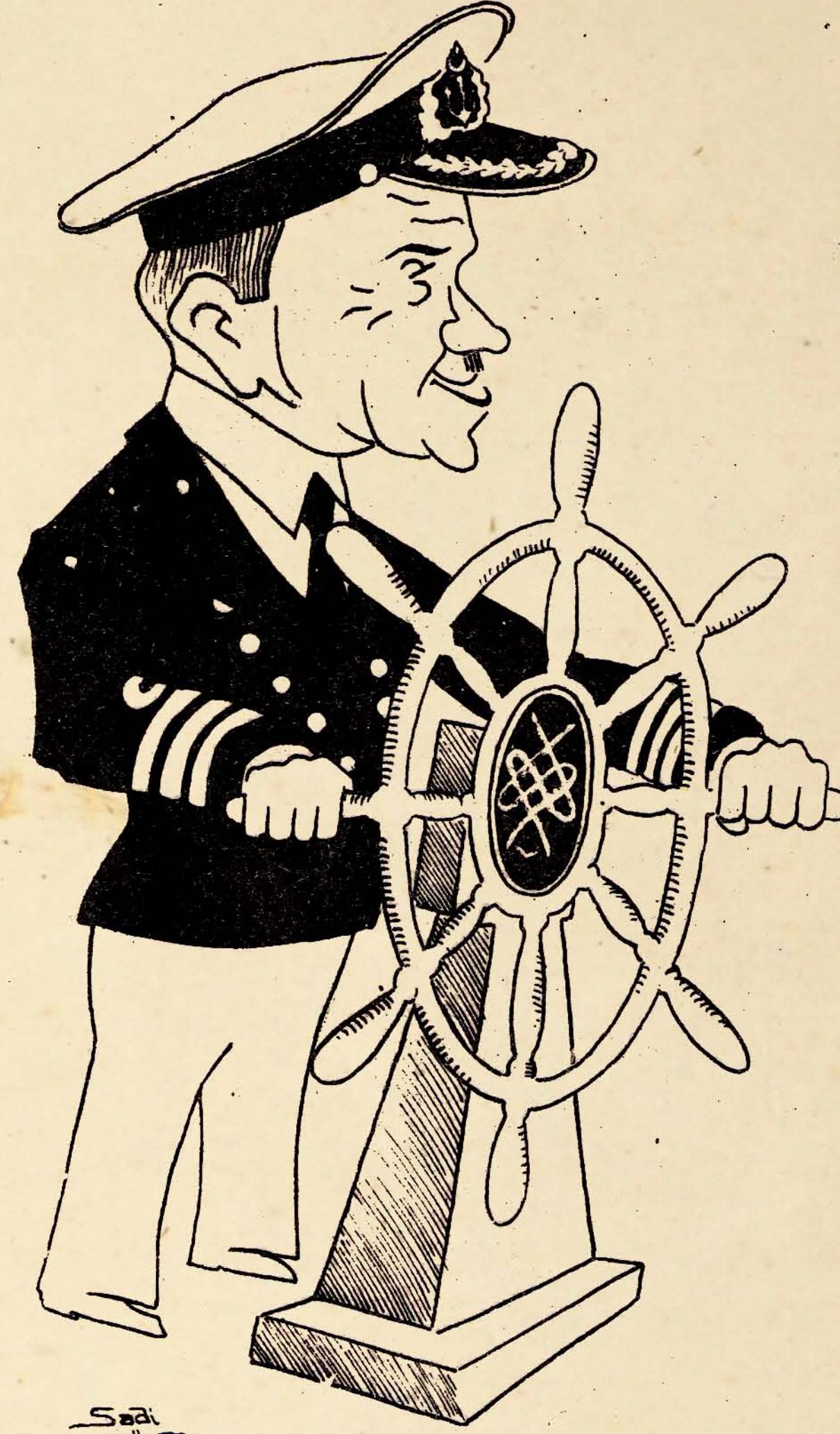

**Ord. Prof. Dr.
Kemal Atay**
(1890-1978)

İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi'nden diploma aldı (1912). Gülhane'de bir sene staj gördükten sonra Vakıf Guraba Hastanesi'nde ve Tıp Fakültesi I. Hariciye Kliniğinde üç yıl asistan olarak çalışıp sınavla 1. Sınıf operatör oldu. I. Dünya Savaşı sırasında Halep Hastanesi'nde bir sene başhekimlik ve operatörlük yaptı. Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin (Kızılay) savaş yaralıları için kurduğu Kudüs, Gelibolu ve Galatasaray Hastanelerinde operatör olarak çalıştı. Savaş sürerken Almanya'ya giderek Berlin Üniversitesi Charité Hastanesi'nde dönemin tanınmış cerrahlarından Prof. Dr. Auguste Bier'in kliniğinde asistanlık yaptı (1916-1920). Kurtuluş Savaşı başlayınca yurda dönüp Ankara, Konya ve İzmir'deki Hilal-i Ahmer Cemiyetlerinin başkanlıklarını yürüttü. Ardından Tıp Fakültesi Cerrahi Kliniği müderris muavinliğine (doçent, 1920) tayin edildi. Cerrahi Hastalıklar (Emraz-ı Hariciye) Muallimi (profesör, 1924) oldu. Üniversite Reformunda II Cerrahi Kliniği direktörlüğüne tayin edildi (1933). Bu görevdeyken Ordinaryüs Profesörlüğe yükseldi (1939). İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığında bulundu (1938-1943). Prof. Dr. Süleyman Dirvana, Prof. Dr. Ali Uras, Prof. Dr. Muzaffer Cev, Prof. Dr. Orhan İskeçeli, Prof. Dr. Orhan Şaşmaz, Prof. Dr. Mustafa Pekin gibi tanınmış cerrahlar yetiştirdi. Emekli olduktan sonra İsviçre-Montreux'ye yerleşti (1958).

Öğrenciler arasında "**Kara Kemal**" adıyla anılırdı. Döneminin en büyük cerrahlarından biriydi. Rektum prolapsusunun cerrahi tedavisinde "**Kemal Atay Tekniği**" adıyla anılan pupart bağına sigmoidopeksi yöntemini geliştirmişti.

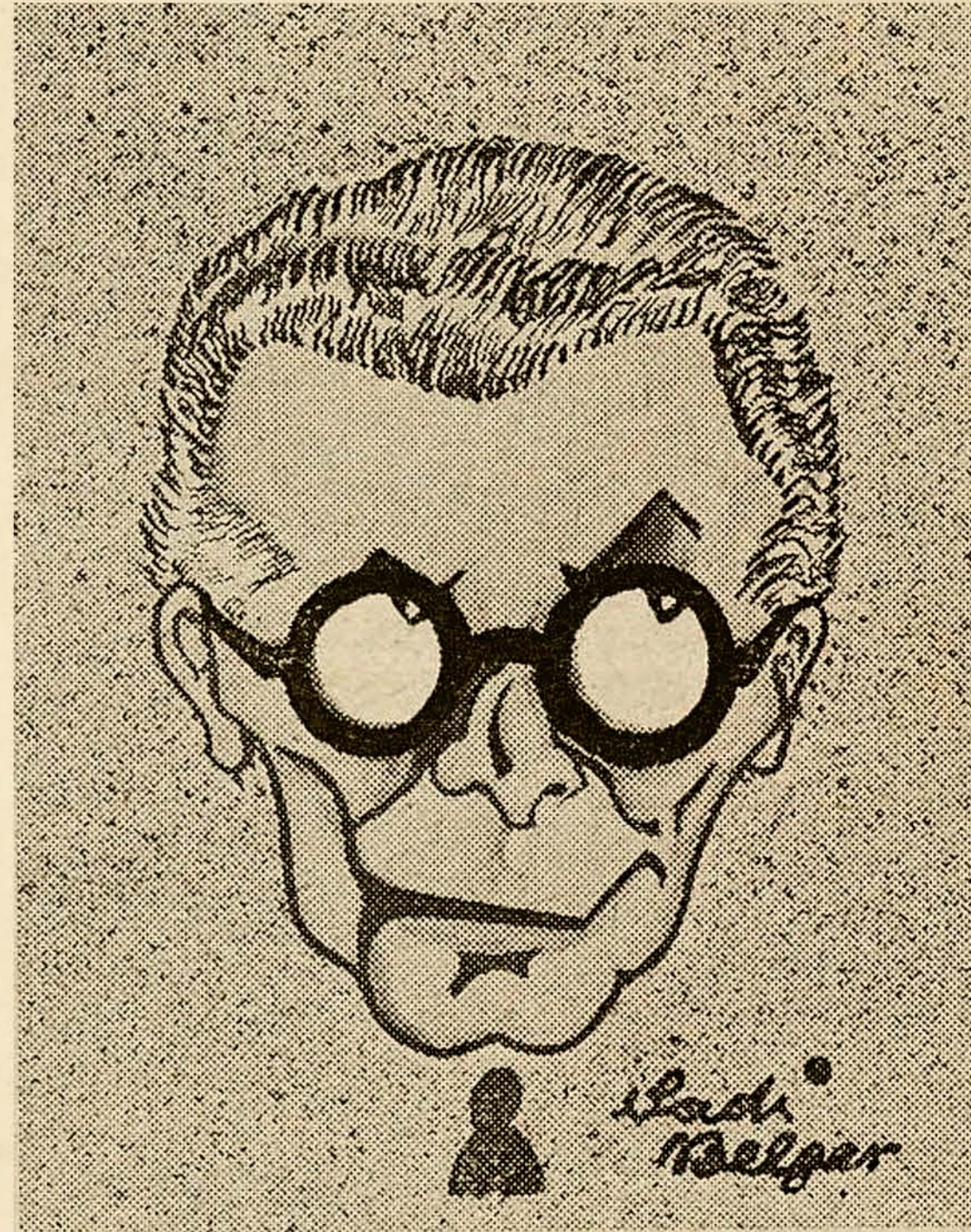
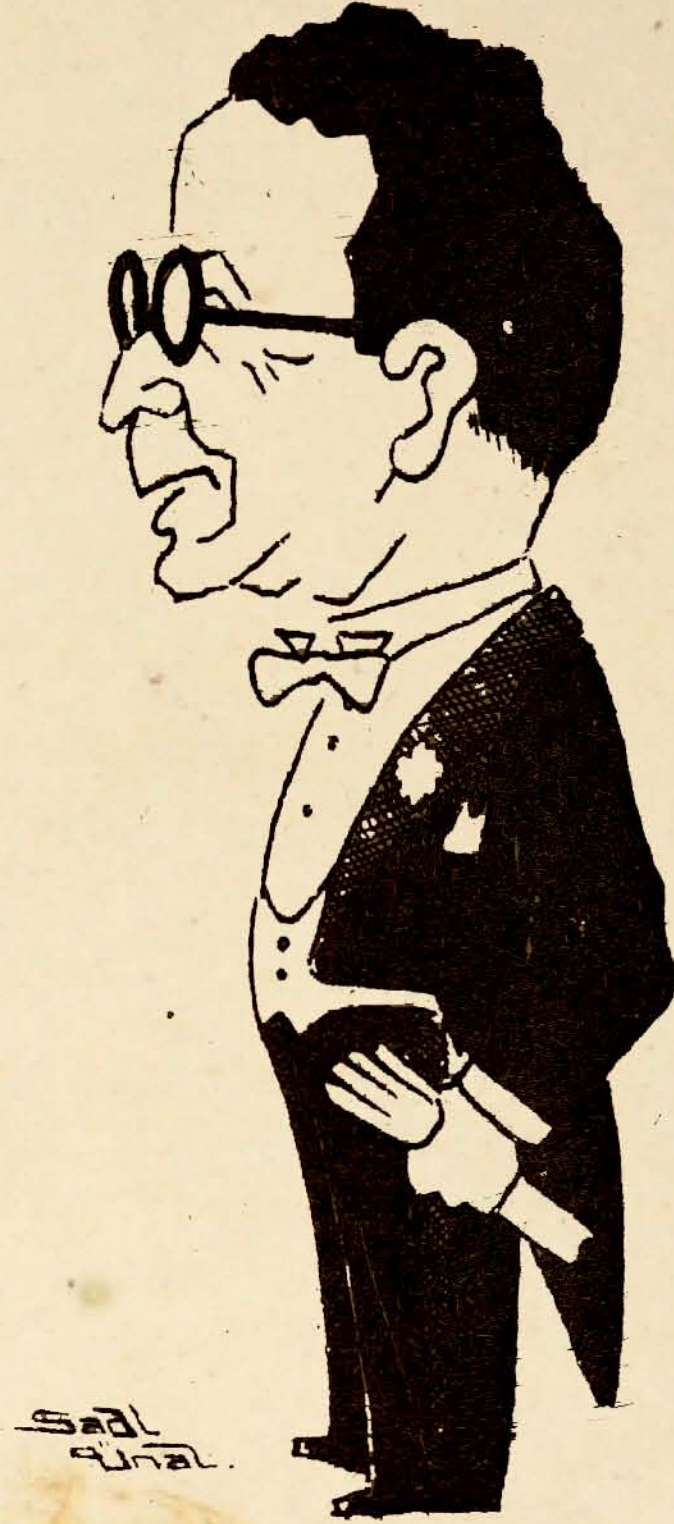

**Ord. Prof. Dr.
Kemal Cenap Berksoy**
(1876-1949)

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'yi bitirir bitirmes fizyolojide Şakir Paşa'nın asistanı oldu. O zaman "**fizyolocihane**" adı verilen laboratuvarında çalıştı. Sınavla muallim muavini (doçent) oldu. Şakir Paşa'nın vefatı üzerine onun yerine Muallimliğe (profesörlük) yükseldi (1908). Aynı sene Lyon ve Paris'te incelemelerde bulundu. Sivil ve askeri tıp okullarının birleşmesiyle kurulan Tıp Fakültesi'nde fizyoloji müderrisliğine getirildi. Ardından 1916-17'de Berlin'de patolojik fizyoloji enstitülerinde çalıştı (1916-1917). İstanbul'a döndükten sonra kız öğrencilerin Tıp Fakültesi'ne kabulü gündeme gelmişti. Bunun için mücadele eden kız öğrencileri destekledi. Üniversite Reformu'nda Genel Fizyoloji Kürsüsünün başına Dr. Hans Winterstein getirilince yeni kurulan Beşeri Fizyoloji Kürsüsü ordinaryüs profesörlüğüne getirildi ve bu görevinden emekli oldu (1943). Daha sonra Yozgat ve İstanbul'dan iki dönem milletvekili seçildi.

Şakir Paşa ile başlayan modern fizyolojiyi bir öğretim ve araştırma dalı olarak yerleştirdi. Kalp ve arterlere ait hematogramlarının alınması için yeni bir yöntem geliştirdi. En etkili sekretin hormonunun duodenumun derin mukoza tabakasında oluştuğunu tespit etti. Sindirim fizyolojisine ilişkin deneysel çalışmaların öncüsüdür. Türkiye'de hayvan deneyler tekniklerinin geliştirilmesine ve deneysel fizyolojinin yerleşmesine büyük katkısı vardır. Bilimsel terimlerin Greko-Latin köklerinden alınıp olduğu gibi yazılmasını savundu.

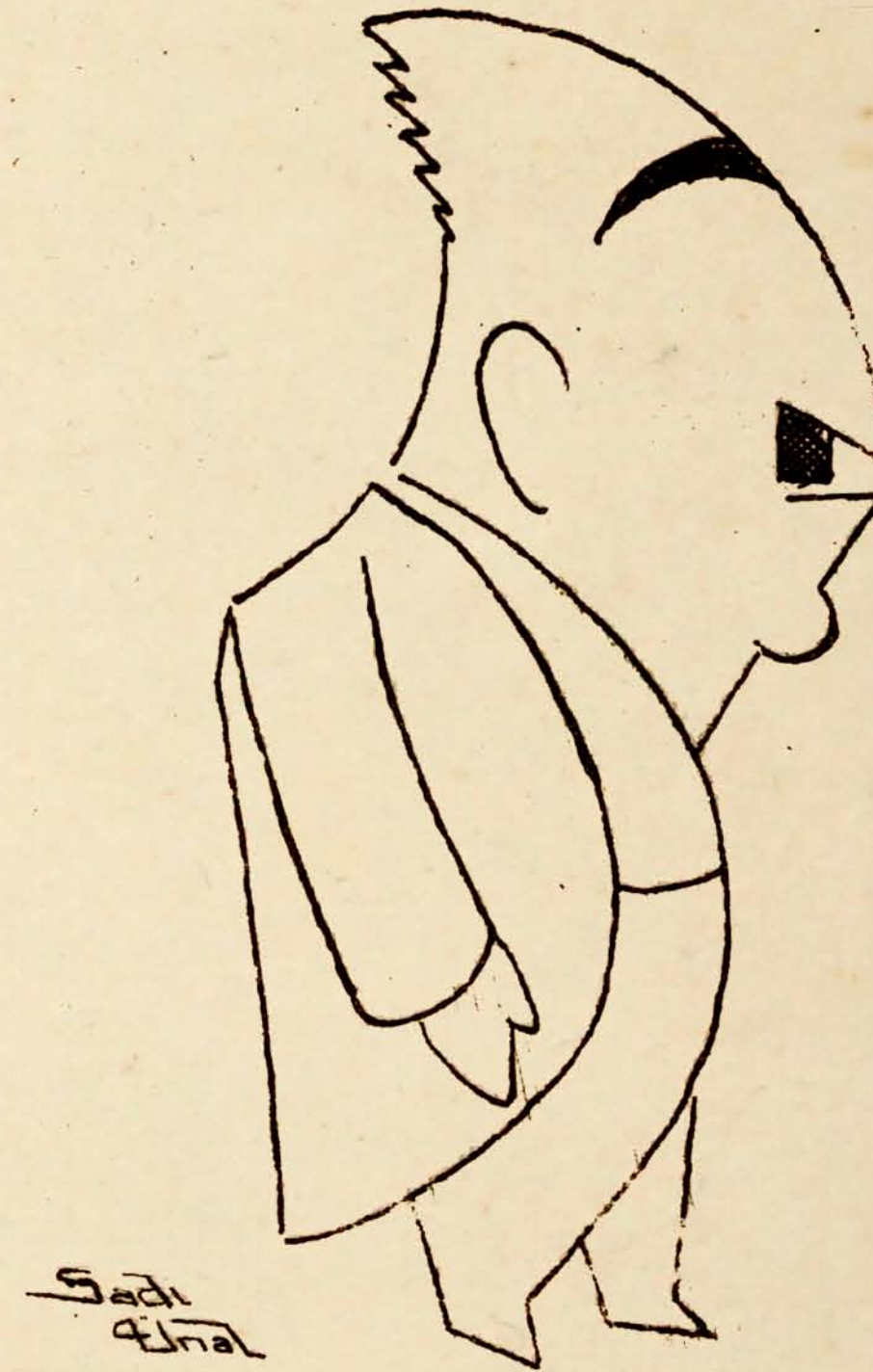
**Ord. Prof. Dr.
Mazhar Osman Uzman**

(1884-1951)

Raşit Tahsin'in yanında, emraz-ı asabiye ve akiye ve tedavi-i bi'l-elektrikî (akıl ve sinir hastalıkları ve elektrikle tedavi) uzmanı oldu (1906-1909). II. Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra Münih'te Kraepelin'in daha sonra da Berlin'de Prof. Ziehn ile Openheim'in yanında çalıştı. Kraepelin'in deskriptif-organik psikiyatri ekolünü benimsedi. Dönüşünde Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne uzman olarak atandı (1917). Tıp Fakültesi'nde de akıl ve sinir hastalıklarına ait konferanslar veriyordu. Bu arada askerlikten ayrıldı. Ek olarak, Haseki Hastanesi'ndeki Mecânin Müşahedehanesi (akıl hastaları gözetimevi) başhekimliğine getirildi. I. Dünya Savaşı'nda yeniden askere alındı. Haseki Hastanesi'ndeki akıl hastalarının Fransız La Paix Hastanesi'ne nakledilmesi üzerine savaş süresince iki hastaneyi de idare etti. La Paix Hastanesi'nde düzenlediği konferanslara Abdülhak Hâmid, Cenap Şehabeddin, Süleyman Nazif, Hüseyin Rahmi gibi o dönemin ünlü şair ve edebiyatçıları katılırdı. Aydınlar ile kurulan bu ilişki akıl ve sinir hastalıkları dalının kamuoyunda anlaşılmasını sağladı. Toptaşı Bimarhanesi fahri başhekimliğini de üstelenerek burayı islah etme çalışmalarına başladı (1919). Çağdaş bilgilere dayalı seroloji, nöropatoloji ve deneysel psikoloji laboratuvarları kurdu. Bu laboratuvarlarda Türkiye'nin ilk nöropsikiyatrlarını yetiştirdi. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından Toptaşı Bimarhanesi başhekimliğine getirildi (1922). Buradaki hastaların 1927 yılında Bakırköy'e nakledilerek Türkiye'nin ilk ve en büyük akıl ve ruh sağlığı kurumu olan Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne dönüşmesinde etkin rol oynadı. 1933'te İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği ordinaryüs profesörlüğüne yükseldi. Türk tıbbına hizmetleri ve bilimsel katkılarıyla dikkati çeken öğrencileriyle bir "Mazhar Osman Ekolu" oluştu. Kendisinden önce psikiyatryi uygulayan Raşit Tahsin'in sınırlı etkilerine karşılık halk arasında efsaneleşen Mazhar Osman, Türkiye'de psikiyatrinin medikalize edilmesine en büyük katkıyı yapan hekimdir. Geniş yayın faaliyeti ve bilimsel katkıları yanında pek çok uzman yetiştirmiş, adı adeta akıl ölçüsünün bir sembolü olmuş günlük konuşma diline girmişti. Aklından şüphe edilen kişilere; "Mazhar Osman'a görün", "Mazhar Osmanlık olmuş" denirdi.

Gemisini yürüten iki kaptan...

**Ord. Prof. Dr.
Naci Bengisu**
(1884-1951)

İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi'ni bitirdi (1924). Askerliğini Gülhane Askeri Hastanesi'nde bir yıl stajyer olarak yaptıktan sonra mecburi hizmetle Beytüşşebap ve Çölemerik hükümet tabipliği ve Hakkâri Sağlık Müdür Vekilliği yaptı (1925-1927). Daha sonra Vakıf Guraba Hastanesi göz kliniği asistanlığında bulundu (1927-1929). Siirt Vilayeti Özel İdaresi hesabına, Paris-Lariboisiere Hastanesi göz servisinde serbest asistanlık yaptı. Üniversite Reformundan sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Kliniği'nde doçent olarak çalışmaya başladı (1934). Önce klinik profesörlüğüne (1942) ardından ordinaryüs profesörlüğe yükseldi (1952). Yaş haddinden 1973 yılında emekli oldu. Klinik uygulamalarda son derece titiz olduğu için onun döneminde Göz Kliniği "Oftalmoloji Mektebi" adıyla anılırdı. Her uluslararası kongreye katılır, dönüşünde klinik çalışanlarını toplayıp yenilikleri bildirir ve tartışmaya açardı.

ÜlkemizdeKörleriKalkındırmaveEğitmeDerneği'ninkurucusudur. Ayrıca Societe Française d'Ophtalmologie, Societe Ophtalmologie de Paris, Societe Heléne d'Ophtalmologie, Lique Contre le Trahome gibi uluslar arası derneklerin üyesiydi.

— Şahane gözler şahane
Üstüne yoktur bahane
Ordinaryüs olsam cihane
Gönül eğlenmez asla.

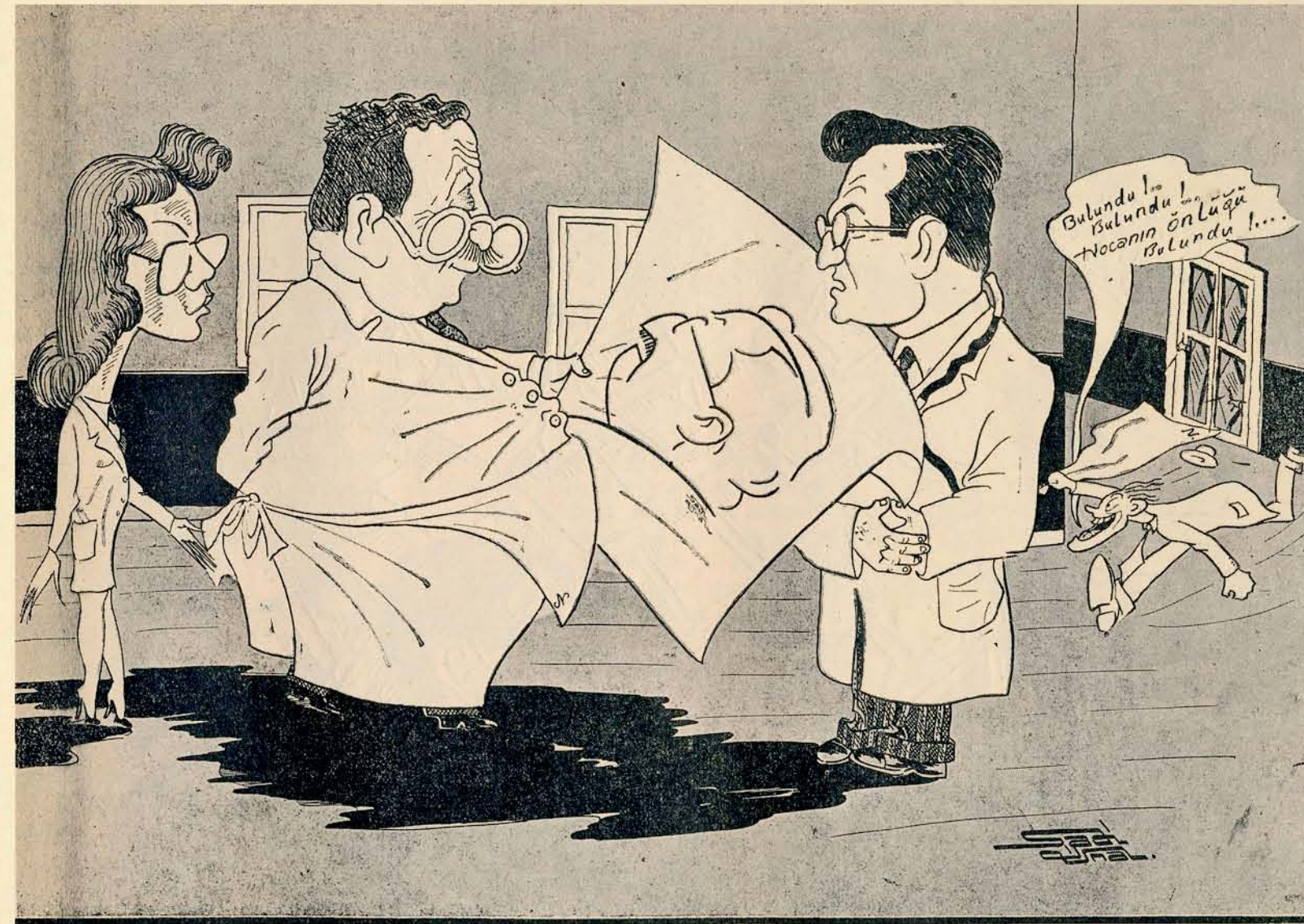
Ord. Prof. Dr. Neş'et Ömer İrdelp

(1882-1948)

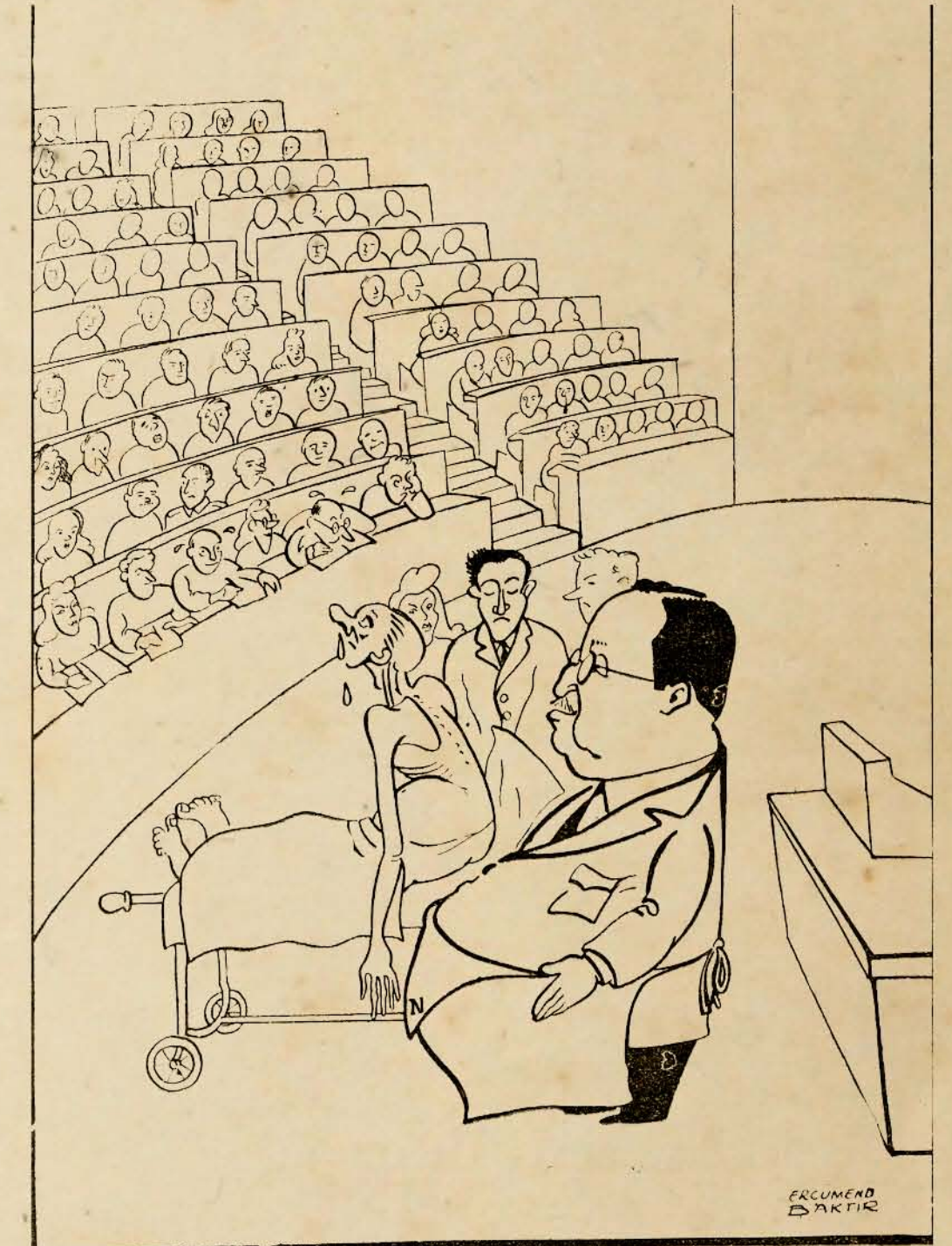
Paris'te dönemin ünlü kalp hastalıkları profesörü Henry Vaquez'nin, Saint-Antoine Hastanesi'ndeki kliniğinde çalıştı (1908-1910). İstanbul'a dönünce sınavla Tıp Fakültesi I. Dahiliye Kliniğinde Feyzi Paşa'nın yanına muallim muavini olarak girdi. Bu yıllarda Türk hekimlerine verdiği seri konferanslarla kalp hastalıklarındaki son gelişmeleri anlattı ve Emraz-ı Kalbiye Konferansları (Kalp Hastalıkları Konferansları, 1911) adıyla yayımladı. Bunlardan özellikle kalpteki ritim bozukluklarıyla ilgili bölümler o zamanki Türk tıbbı için çok yeniydi. I. Dünya Savaşı sırasında Suriye, Filistin, Hicaz ve Sina çöllerindeki askeri birliklerde çalışırken bu yörelerde görülen hastalıkları da inceledi. İstanbul'a dönünce emraz-ı dahiliye seririyatı (iç hastalıkları kliniği) müderrisliğine seçildi (1921). Güzel ve sürükleyici dersleriyle tanınıyordu. Daha sonra Cerrahpaşa Hastanesi'nde faaliyet gösteren II. Dahiliye Kliniğine geçti. Kısa sürede kliniğe, tıptaki yeni gelişmelerin yakından izlendiği bir bilim ve kardiyoloji merkezi niteliği kazandı. Tıp Fakültesi dekanlığı (1925-1927), İstanbul Üniversitesi rektörlüğü yaptı (1927-1931, 1933-1934). Ardından İstanbul milletvekili seçildi (1935). Atatürk'ün güven ve sevgisini kazanan Neş'et Ömer'e soyadı Atatürk verdi; Neş'et Ömer de son nefesine kadar özel doktoru olarak Atatürk'ün yanından ayrılmadı.

Büyük takdir olunmuş, nâzım işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy, birisi destimal olmuş sana

—: Ne dersin, Muzaffer bey; Afife hanım, bu bana benzemiş mi?
—: (Bir ağızdan) Evet... Efendim!..

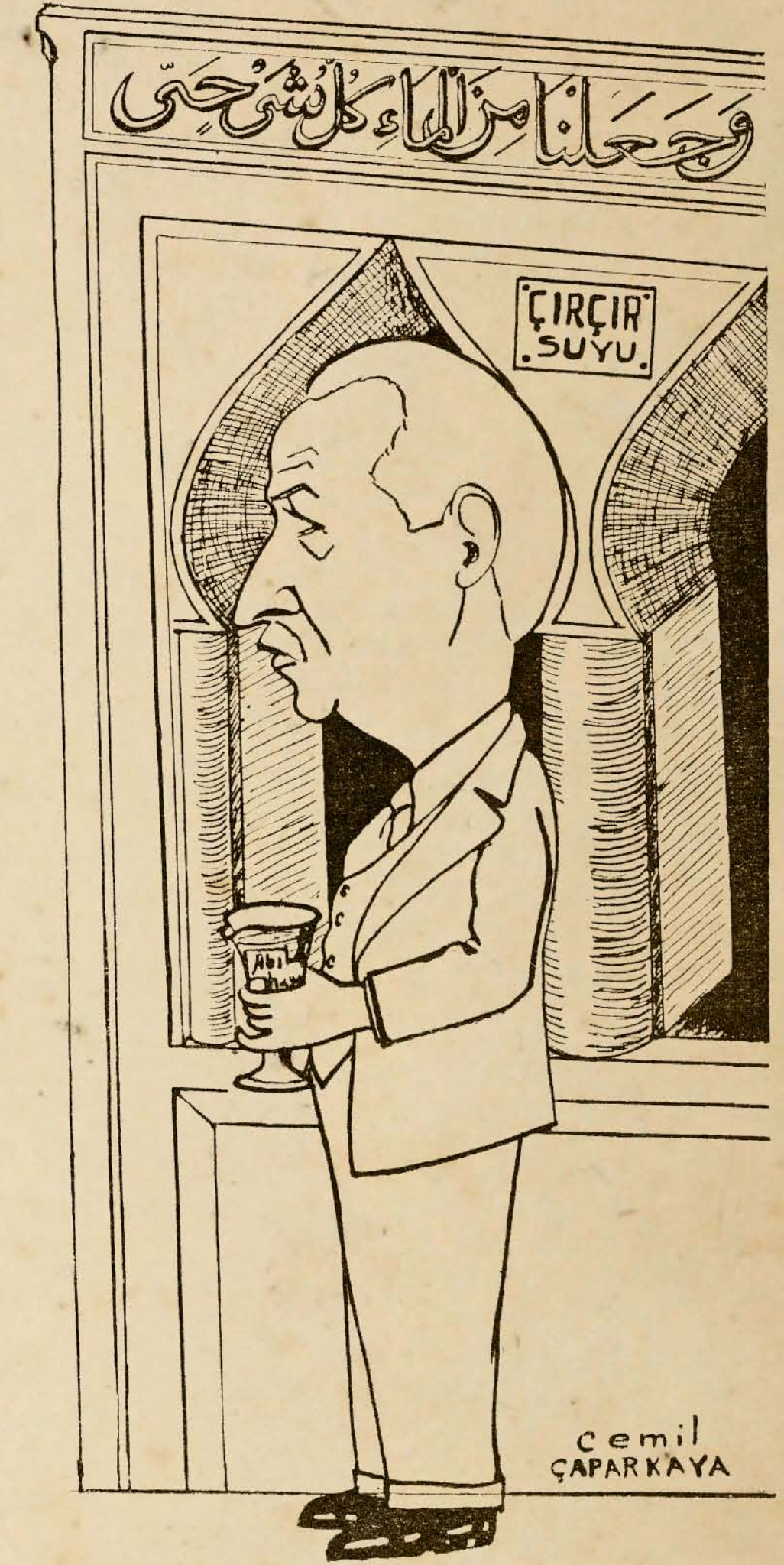
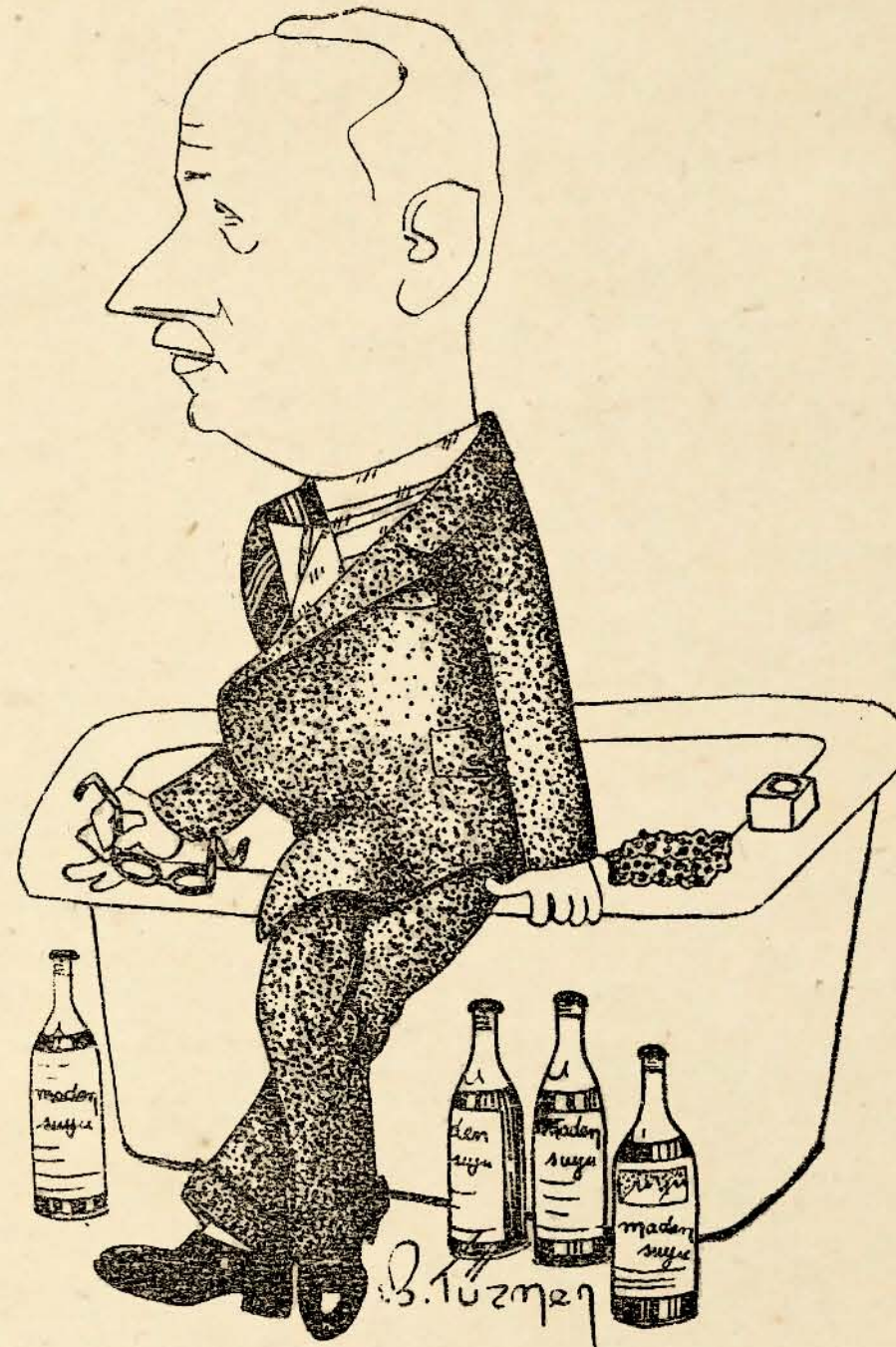
Bir klinik dersi ...

**Ord. Prof. Dr.
Nihat Reşat Belger**
(1881-1961)

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den mezuniyetinin (1902) ardından salgın ve bulaşıcı hastalıklar hakkında araştırmaya yapmac üzere Bombay'a gönderildi. Burada veba hastaneleriyle Prof. Haffkine'in bakteriyoloji laboratuvarına devam etti. İstanbul'a dönünce bu kez Beyrut Askeri Hastanesi'ne tayin edildi (Kasım 1903). Ancak vapurdan iner inmez velihaht Reşat Efendi'nin adamı olduğu gerekçesiyle tutuklanınca kaçıp Mısır'a oradan da Ahmet Celalettin Paşa ile birlikte Paris'e gitti. Paris Tıp Fakültesi'ne kaydoldu (1904). Bir yandan Jön Türk hareketinin aktif bir üyesi oldu. II. Meşrutiyet'in ilânı üzerine İstanbul'a döndüyse İttihat ve Terakki Cemiyeti'yle uyuşmazlığa düşünce yeniden Paris'e kaçıp (1913) tıp fakültesini bitirdi (1916).

Yenilgiyle sonuçlanan Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İttihatçıların ülkeyi terketmesi üzerine İstanbul'a döndü. Kurtuluş Savaşı sırasında Paris ve Londra istihbarat büroları şefiydi. Paris kamuoyunu etkilemek için **Les Grecs à Smyrne. Nouveaux témoignages sur leurs Atrocités un document officiel probant.** (İzmir'de Rumlar. Vahşet ve Zulümlerine Dair Yeni Deliller, Imprimerie Kossuth, Paris 1920) adıyla bir kitap yayınladı. Londra Konferansı delegesiydi (1921). Lozan Konferansı'nda da siyasi müşavir ve matbuat müdürü olarak görev yaptı (1922). Kahire'de muayenehane açtı (1928-1929). Fransa'da Plombières kaplıcası ile hocası Marcel Labbé'nin kliniğinde çalıştıktan sonra (1930-1936) tekrar İstanbul'a döndü ve Yalova Kaplıcaları müdür ve hekimliğine atandı (1936). Yalova Kaplıcalarını çağdaş bir kür merkezi olarak düzenledi. Tıp Fakültesi'nde yeni kurulan hidroklimatoloji kliniği profesörlüğüne getirildi (1939). Bu dalın Türkiye'deki kurucusudur. Officier de la Légion d'Honneur (1949), Commandeur de l'Ordre de la santé publique (1950) ve Commandeur de la Légion d'Honneur (1955) nişanlarına sahipti.

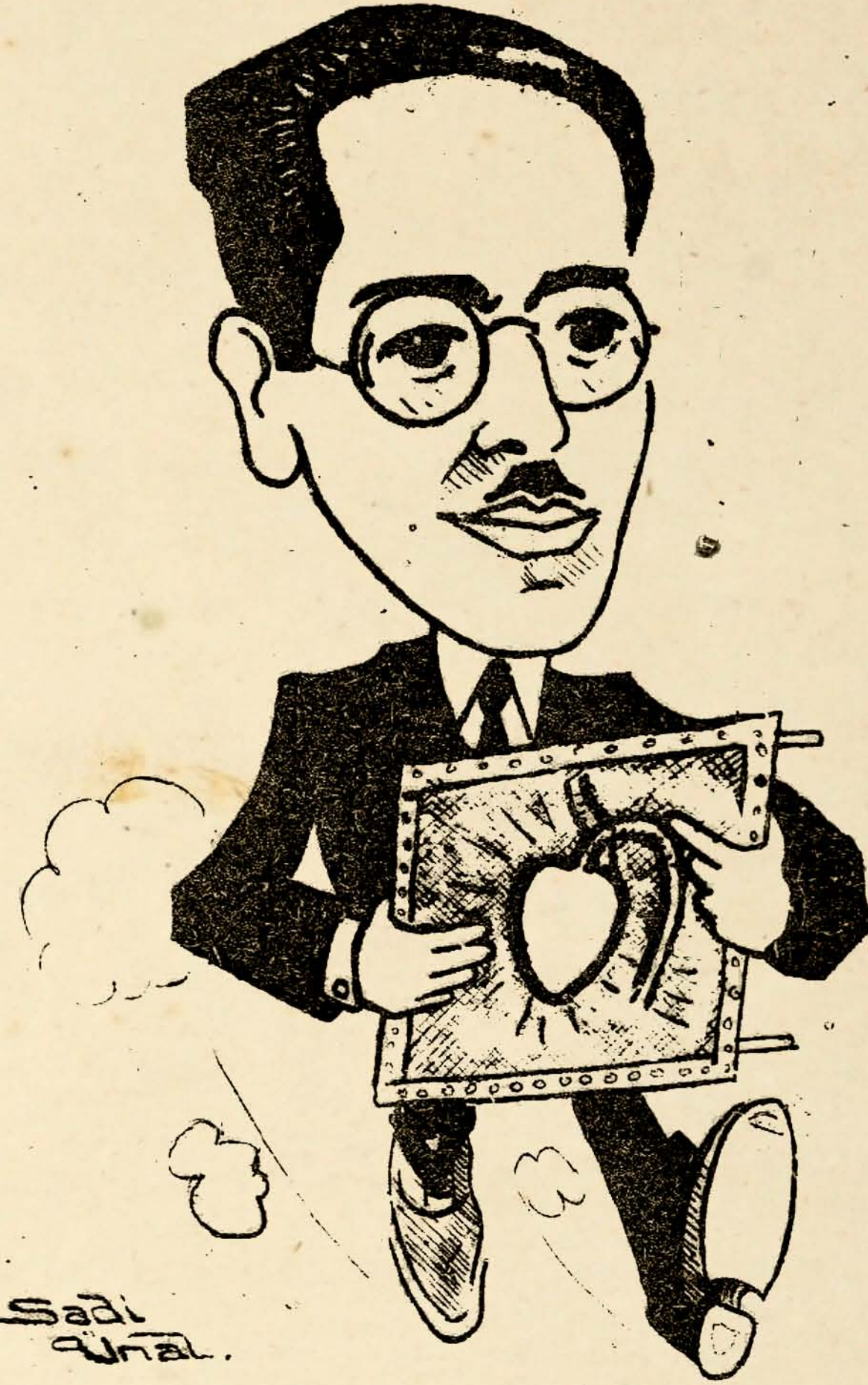

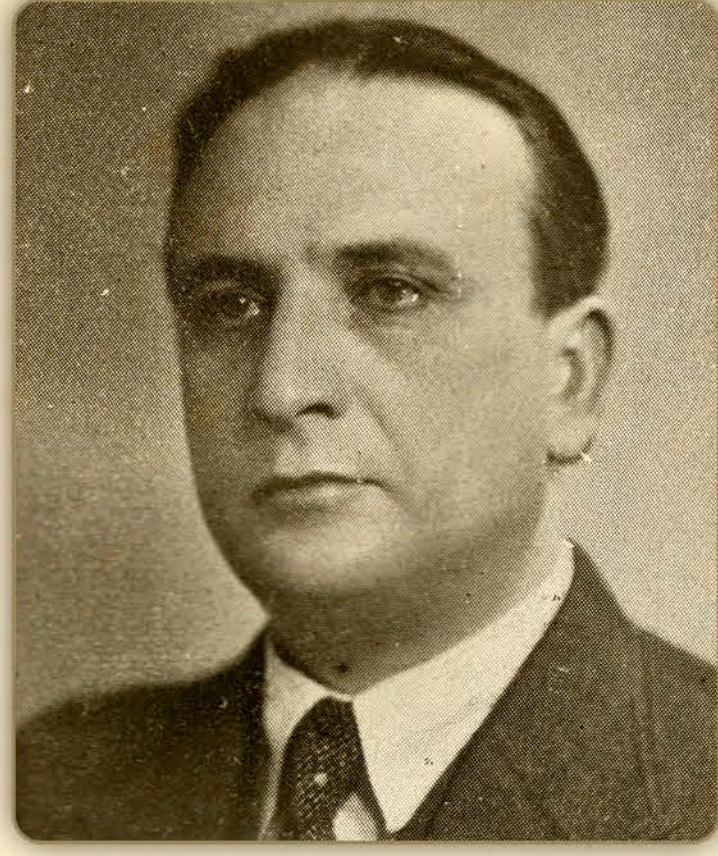

**Ord. Prof. Dr.
Osman Cevdet Çubukçu**
(1894-1965)

Tıp Fakültesi'nden mezun olunca (1918) fakültenin nöropsikiyatri kliniğinde asistan olarak çalıştı; başasistan ve müderris muavinliğine yükseldi. Tıp Fakültesi Profesörler Meclisi tarafından fizikoterapi alanında yetiştirilmek üzere seçilerek Fransız Hükümeti'nin tahsis ettiği bir bursla Paris'e gönderildi (1927). Hotel Dieu, Pitié, Salpêtrière hastanelerinde elektrofizyoloji, elektroterapi, fototerapi, fizikoterapi bilgisini artırdı. Vichy kaplıcalarında da balneoloji üzerinde çalışarak ihtisası verdi. İstanbul'a dönünce Tıp Fakültesi'nde ülkemizin ilk fizikoterapi enstitüsünü kurdu ve "müstakil doçent" sıfatıyla bu dersi okutmaya başladı (1929). Daha sonra profesör (1937) ve ordinaryüs profesörlüğe yükseldi (1955). Fiziksel tıp alanının ilk süreli yayını olan **Türk Romatoloji ve Fizikoterapi Mecmuası**'nı yayınlamaya başladı (1954).

Türkiye'ye fizyoterapi ve rehabilitasyon dalını getirdi ve bilimsel anlamda önemini kabul ettirdi. Fizikoterapi, romatoloji ve balneoloji konularındaki yayınlarıyla yurtdışında da tanındı. Spor kazalarının tedavilerini bu isim altında ele alan ilk hekimdir. Yaşadığı yıllarda fizik tedavi alanında onun eserlerinden başka yayın yoktu. Kitaplarında ionizasyon, diyatermi ve ultraviyole konularında orijinal fikirler ileri sürdü.

**Ord. Prof. Dr.
Philipp Schwartz**

(1894-1977)

Budapeşte Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduğu sene Frankfurt am Main Üniversitesi Patolojik Anatomi Enstitüsü'nde asistanlığa başladı (1919). Aynı yerde 1923 yılında doçent (1923) ve profesör (1927) unvanını alarak Almanya'nın en genç profesörlerinden biri oldu. Kısa bir süre Belgrad Üniversitesi'nde çalışmıştır.

1933 yılında, Nazi idaresin baskılarına dayanamayıp kendisi gibi Museviasıllı olan birçok üniversite arkadaşlarıyla birlikte İsviçre'ye kaçtı. Türk Hükümeti tarafından davet edilince Ord. Prof. unvanıyla, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Patolojik Anatomi Enstitüsü Direktörlüğü'ne tayin edildi. Tıp Fakültesi'nde çalıştığı 19 yılda, bilimsel yayınlarından çok idareciliği ile ün kazandı. Davet üzerine Frankfurt / M. Üniversitesi Patolojik Anatomi Kürsüsü Direktörlüğü'nü (1953), bir yıl sonra da 1954'de Amerika-Pennsylvania'da Warren State Hospital'de Patolojik Anatomi Araştırma Enstitüsü Direktörlüğü'nü üstlendi.

İstanbul Üniversitesi 1973 yılında fahri doktor unvanı (Dr. h. c.) verdi.

Türkçe yayınlanan eserleri: *İnsan Akciğer Veremi Bilgisine Giriş* (Çev. Muhiddin Erel, 1940); *Patolojik Anatomi* (Çev. M. Erel, 1939); *Otopsia Tekniği* (R. Rössler ve M. Yenerman ile, 1944, 2. Bas. 1948); *İhtiyarlıkta Genel Patoloji ve Anatomik Patoloji* (1947); *Tüberkülozun Başlangıç Devrinde Reenfeksiyon* (Çev. İ. Güneral, 1949); *Hepatitlerin Patolojik Anatomi, Patogenez ve Etiolojisi hakkındaki Yeni Araştırmalar ve Bazı Neticeler* (1949).

Ord. Prof. Dr. Siegfried Oberndorfer

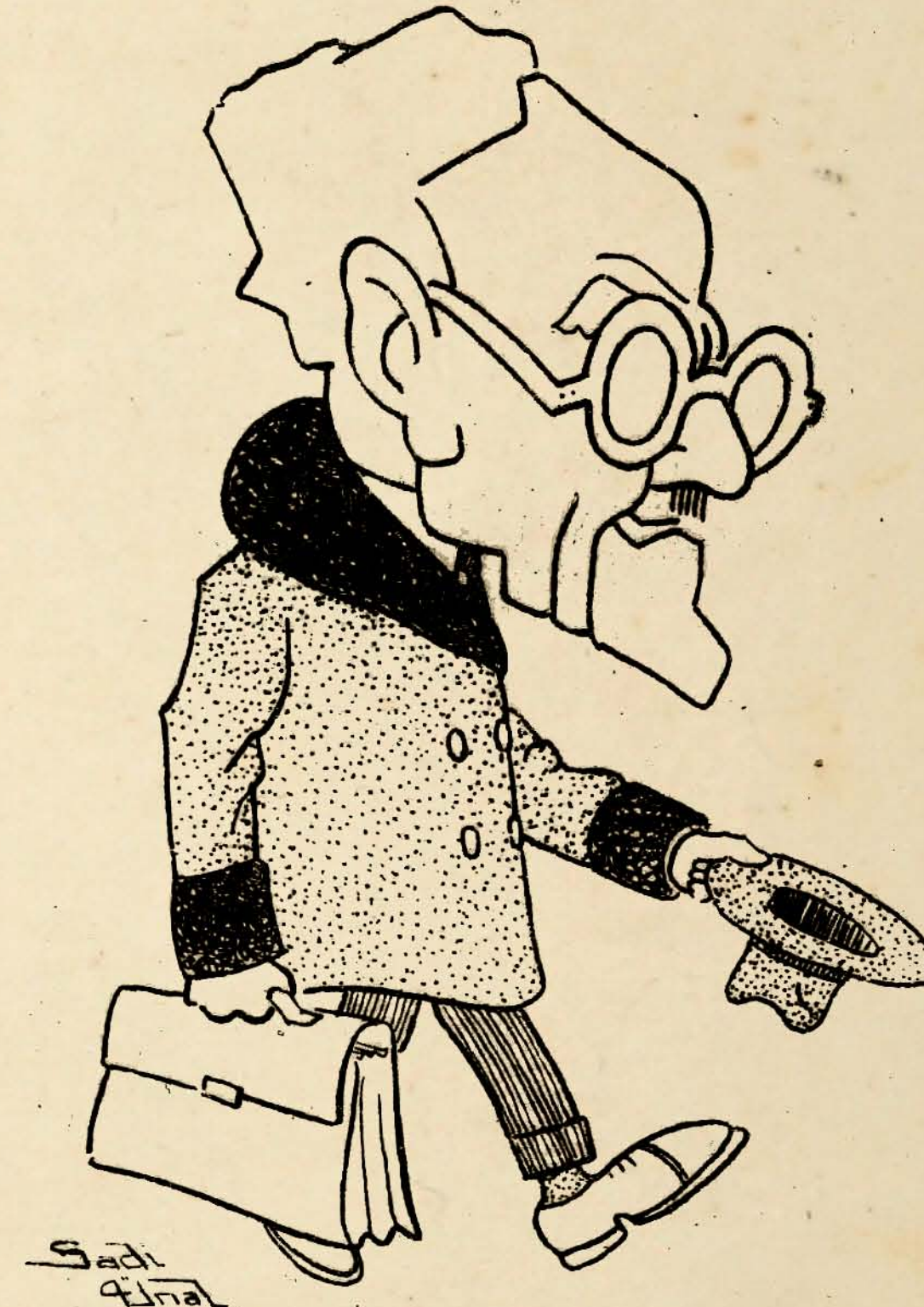
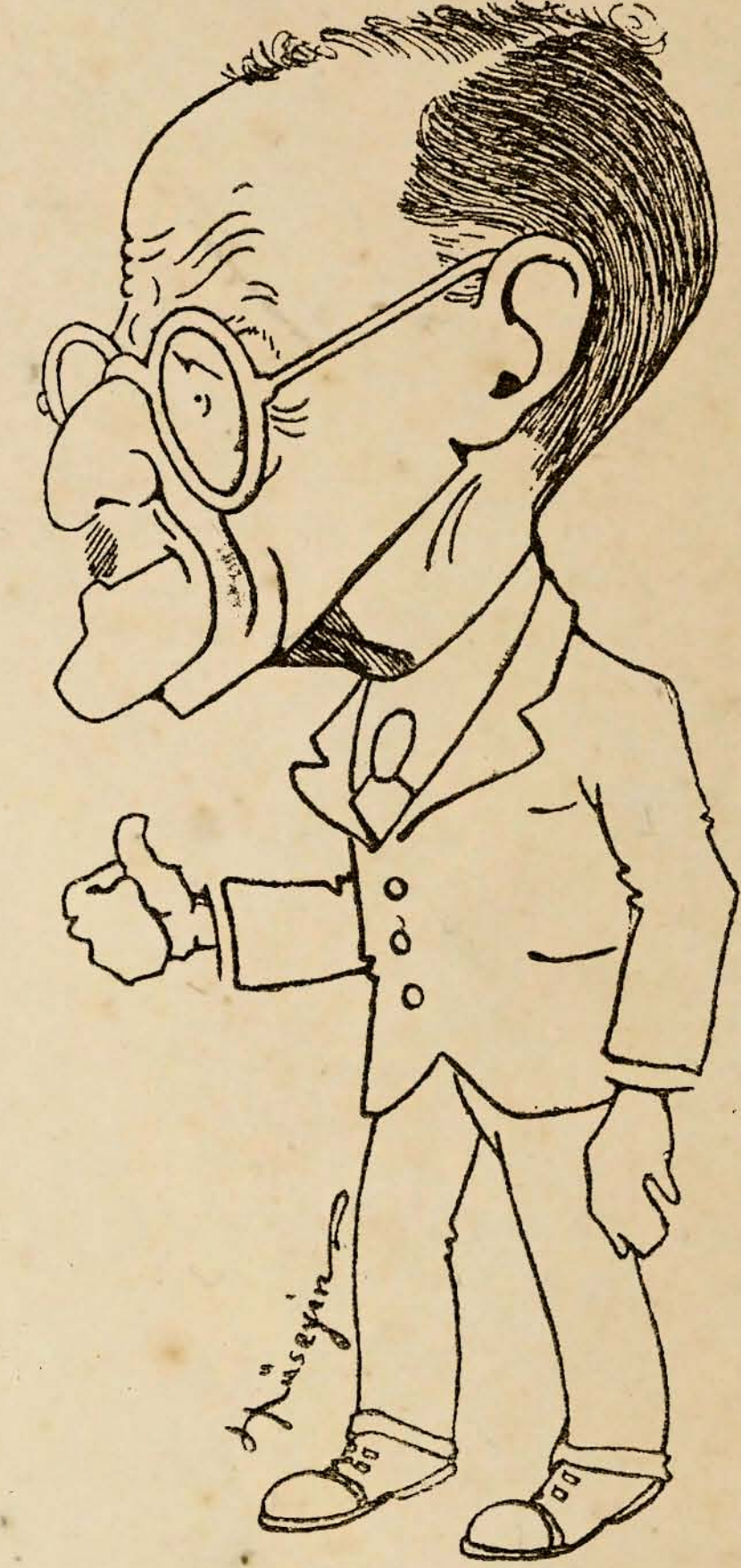
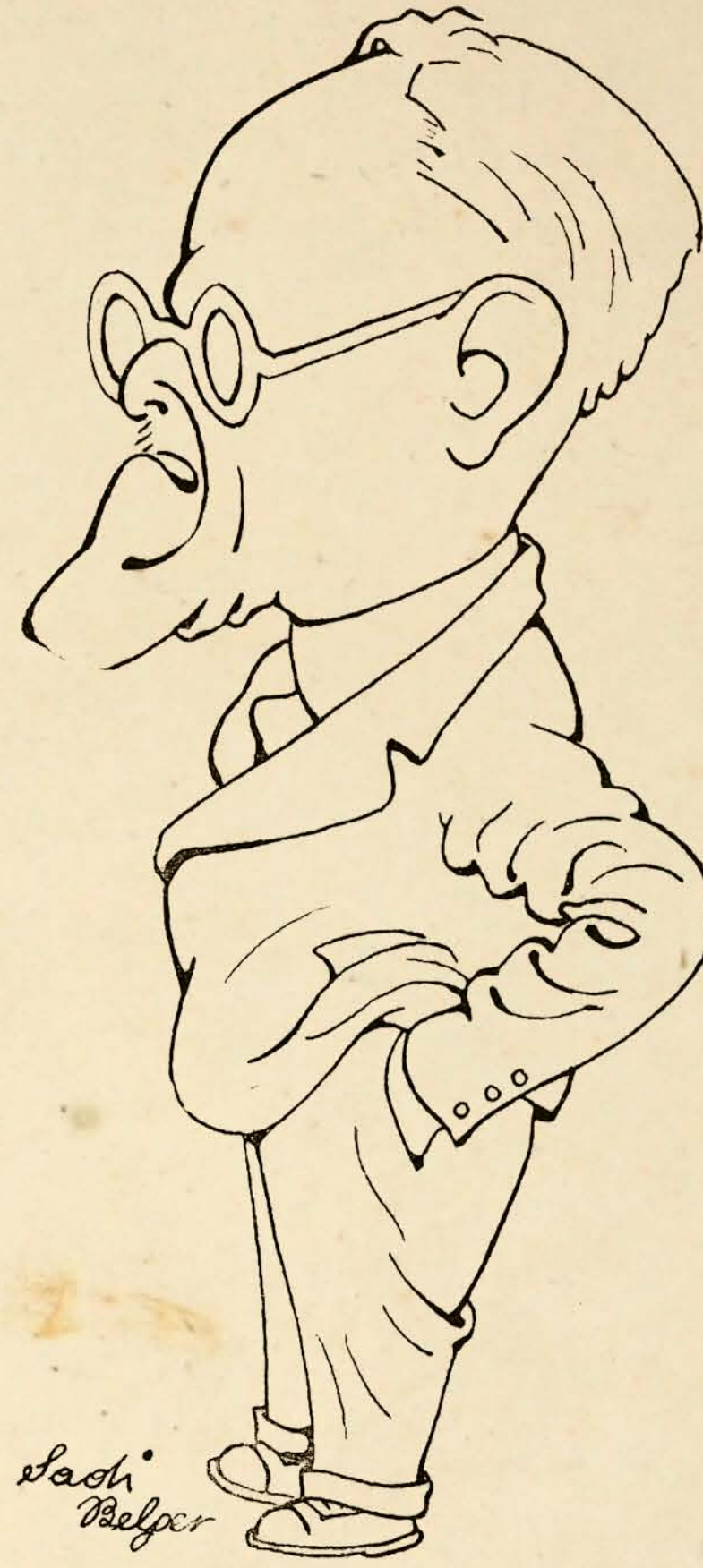
(1876-1944)

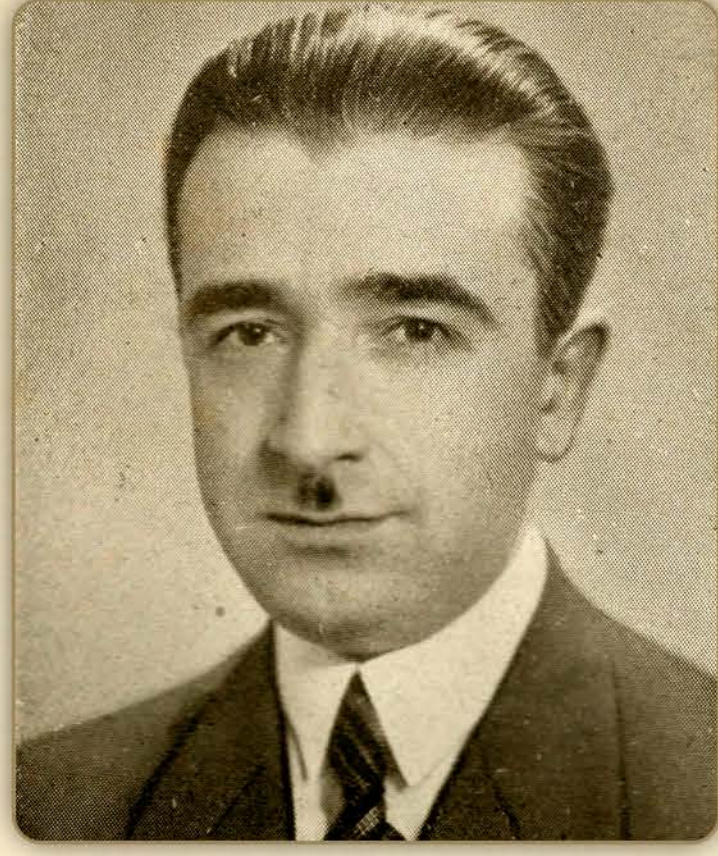
Münih Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1900). Ertesi sene Cenevre Tıp Fakültesi'ne giderek burada F. W. Zahn ile çalıştı. Dönüşünde gemi hekimi olarak Brezilya'ya gitti. Münih'e dönünce Patoloji Enstitüsü'nde asistanlık yapmaya başladı (1902). Histoloji tekniği üzerinde çalışmalar yaptı. "*Beiträge zur pathologischen Anatomie der chronischen Appendicitis*" (Kronik Apandisitlerin Patolojik Anatomisi) adlı tezi ile doçent oldu (1906). Bu arada glandula vesiculosa ve pigment konularında detaylı monografiler yayımladı. Aynı yıl 2090 yataklı Münih Schwabing Hastanesi Patoloji Enstitüsü Direktörlüğü'ne atandı. 1911 yılında da profesörlüğe yükseldi.

Patoloji ile klinik arasında yakın ilişki kuran Oberndorfer, tümörler üzerinde sistematik çalışmalar yaptı; akciğerin primer alveol kanseri ve gonadların spesifik tümörleri (seminomlar) üzerinde araştırmalar yaptı. Grip ve romatizmal hastalıkların patolojisi ile uğraştı. Safra kesesinde taş oluşumunu deneysel bir çalışma ile aydınlatmaya çalıştı. I. Dünya Savaşı'nda ordu patalogu olarak görev yaptı.

1933 yılında Nazi yönetimince üniversitedeki ve hastanedeki görevinden uzaklaştırılan Oberndorfer İstanbul Üniversitesi'nin çağrısını kabul ederek Türkiye'ye geldi. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Genel ve Eksperimente Patoloji Enstitüsü ordinaryüs profesörlüğüne getirildi. Bu kürsünün kurulması ve gelişmesi için büyük çaba harcadı. 1937 yılında yeni kurulan Kanser Araştırma Enstitüsü'nün yönetimi ile görevlendirildi. Bu enstitüyü kısa zamanda bir histopatolojik teşhis merkezi haline getirdi. Türkiye'deki çalışma yıllarında daha çok deneysel patoloji öğretimine ağırlık verdi, kanser araştırmalarının başlamasını sağladı. Bu çalışmalarını ve yetiştirdiği öğrencileri ile Türkiye'de patolojinin çağdaş temellerini attı. İstanbul'da hayata veda etti.

Türkiye'de yazdığı kitaplar: *Genel Patoloji* (1937); *Batın Uzuvarlarının Sıtsu* (1935); *Romatizmanın Patojenisi ve Patolojisi* (1935); *Seçilmiş Bazı Tümörlerin Histolojik Teşhisleri* (1941); *Genel Tümur Bilimi ve Kanser* (Üveys Maskar ile, ölümünden sonra, 1946).

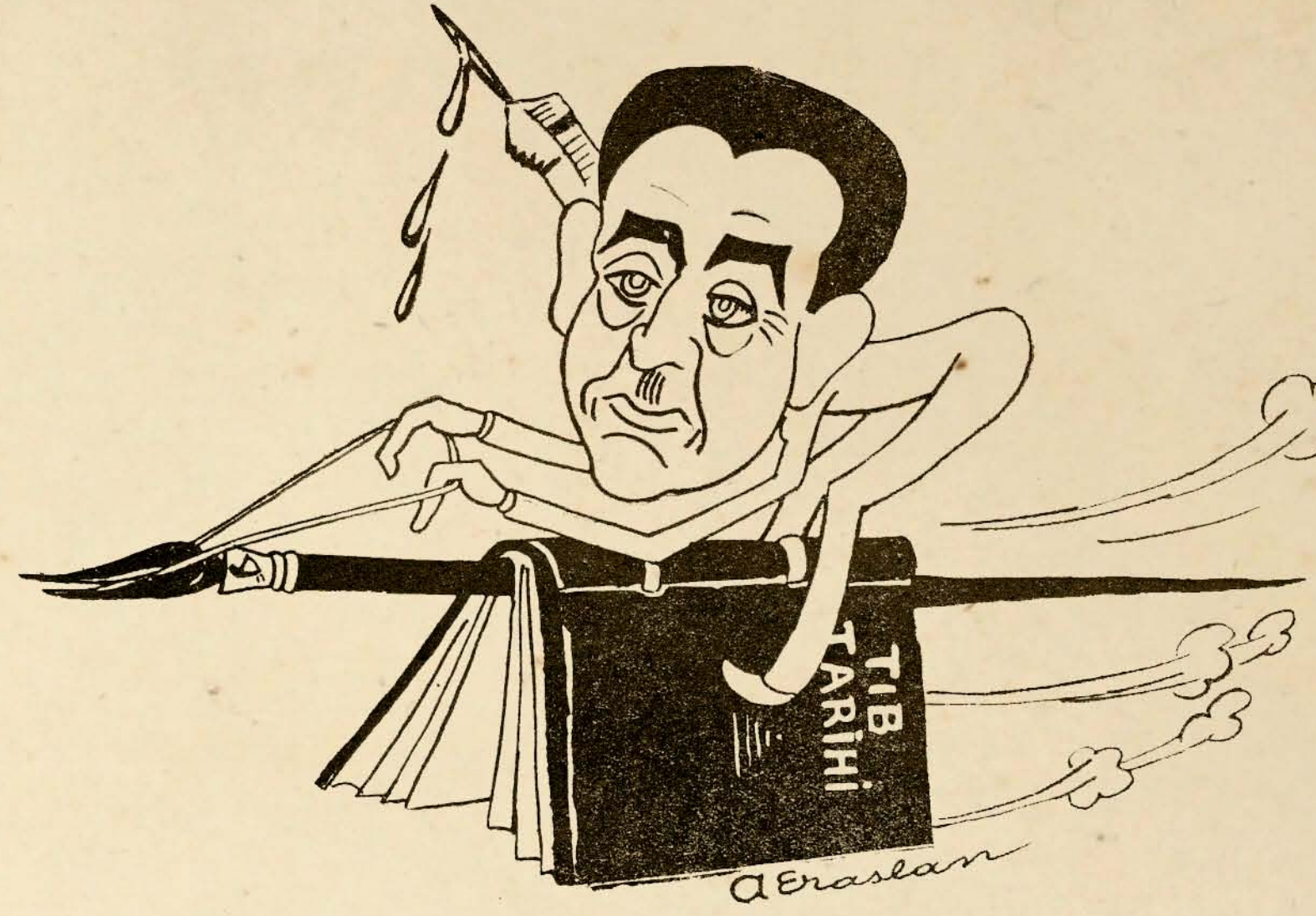

**Ord. Prof. Dr.
A. Süheyl Ünver**
(1898-1986)

I. Dünya Savaşının zorlu koşullarında süren tıp eğitimini tamamlayıp Darülfünun Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1920). Deri ve zührevi hastalıkları ihtisası yapmak için sınavla Vakıf Guraba Hastanesi'ne girdi. Cildiye ve efrensiye kliniğinde Dr. Hacı Kemal Bey'in asistanı oldu (1921). Bir süre sonra karar değiştirip dahiliye asistanlığına geçti ve Âkil Muhtar'ın (Özden) yanında çalışmaya başladı. İhtisasını tamamlamak üzere Paris'e gönderildi (1927). Pitié Hastanesi'nde dönemin ünlü dahiliyecilerinden Prof. Dr. Marcel Labbé'nin yanında çalıştı. İstanbul'a beslenme ve sindirim sistemi hastalıkları ihtisası ile döndü (1929). Tıp Fakültesi'nde Âkil Muhtar'ın yönetimindeki Tedavi Kliniği ve Farmakodinami Kürsüsünde müderris muavini (doçent) oldu (1930). Üniversite Reformu'nda kurulan Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsüne geçti. Topladığı eserlerle zengin bir kitaplık ve tıp tarihi çalışmalarına kaynak olmak üzere bir arşiv oluşturdu. Topladığı objelerle alanında bir ilk olan İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi'ni kurdu. Profesör (1939) ve ordinaryüs profesörlüğe yükseldi (1954). Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne geçti ve emekliliğe ayrılıncaya kadar orada çalıştı (1967-1973).

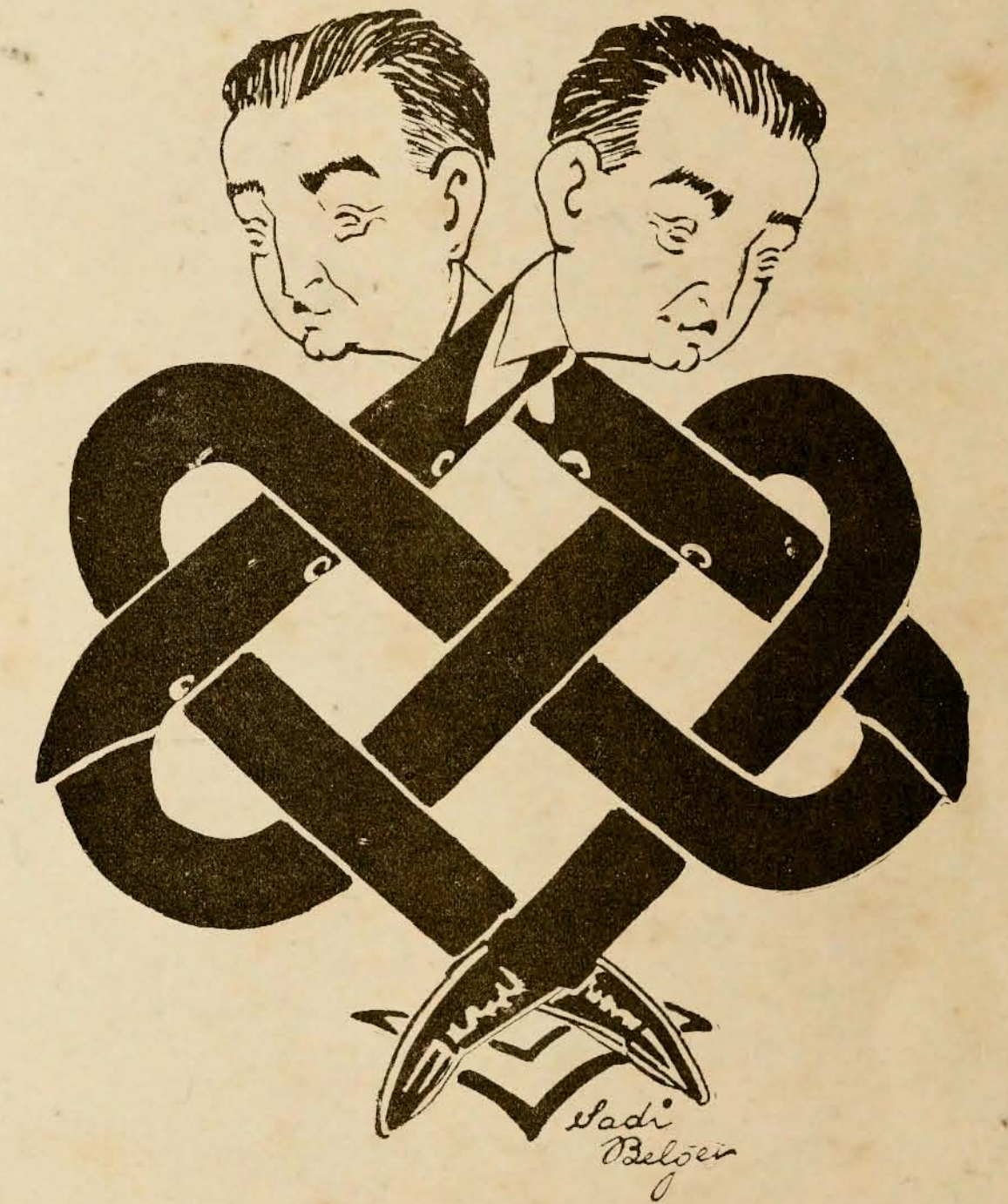
Yaptığı çalışmalarla tıp tarihini sevdiren ülkemizde bir branş olarak yerleşmesini sağlarken, uluslararası bir ün kazandı. Tanınmış hattatlarımızdan Şevki Efendi'nin torunuydu. Hekimliği yanında hat eğitimi de almıştı. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde Türk Minyatürü dersleri verdi (1936-1955). Bir Nakışhane kurup Türk minyatür sanatını diriltirek pek çok öğrenci yetiştirdi. Gezdiği yerlerde gördüğü her şeyi çizip defterler hazırlardı. Günümüzde yıkılıp yok olmuş pek çok tarihi eserin varlığı bu defterlerden öğrenilmektedir. İstanbul Üniversitesi'nin amblemini çizdi. PTT İdaresi tarafından çıkarılan pek çok pulun dizaynını yaptı. Tıp ve kültür tarihimizin en önemli şahsiyetlerinden biridir.

Karga karga gaaak dedi
Kapıya rozet taak dedi
Süheyl hoca arma döger
Cümle âlem onu öger
Rozete de maşallah!
Uzun kalır inşallah!

Yüklü bir hocamız...

Sadi
Belge

Ord. Prof. Dr. Tefik Salim Sağlam

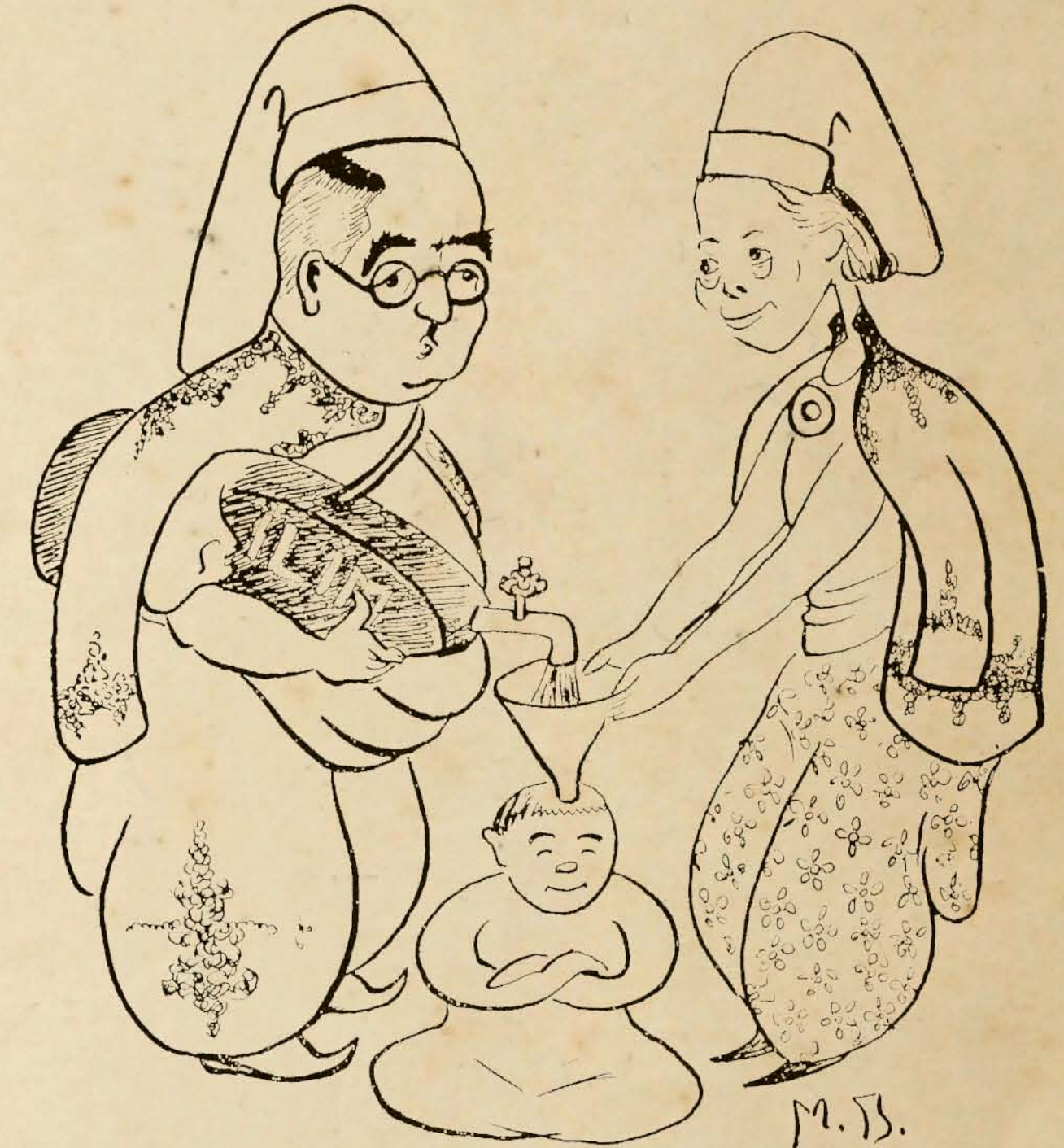
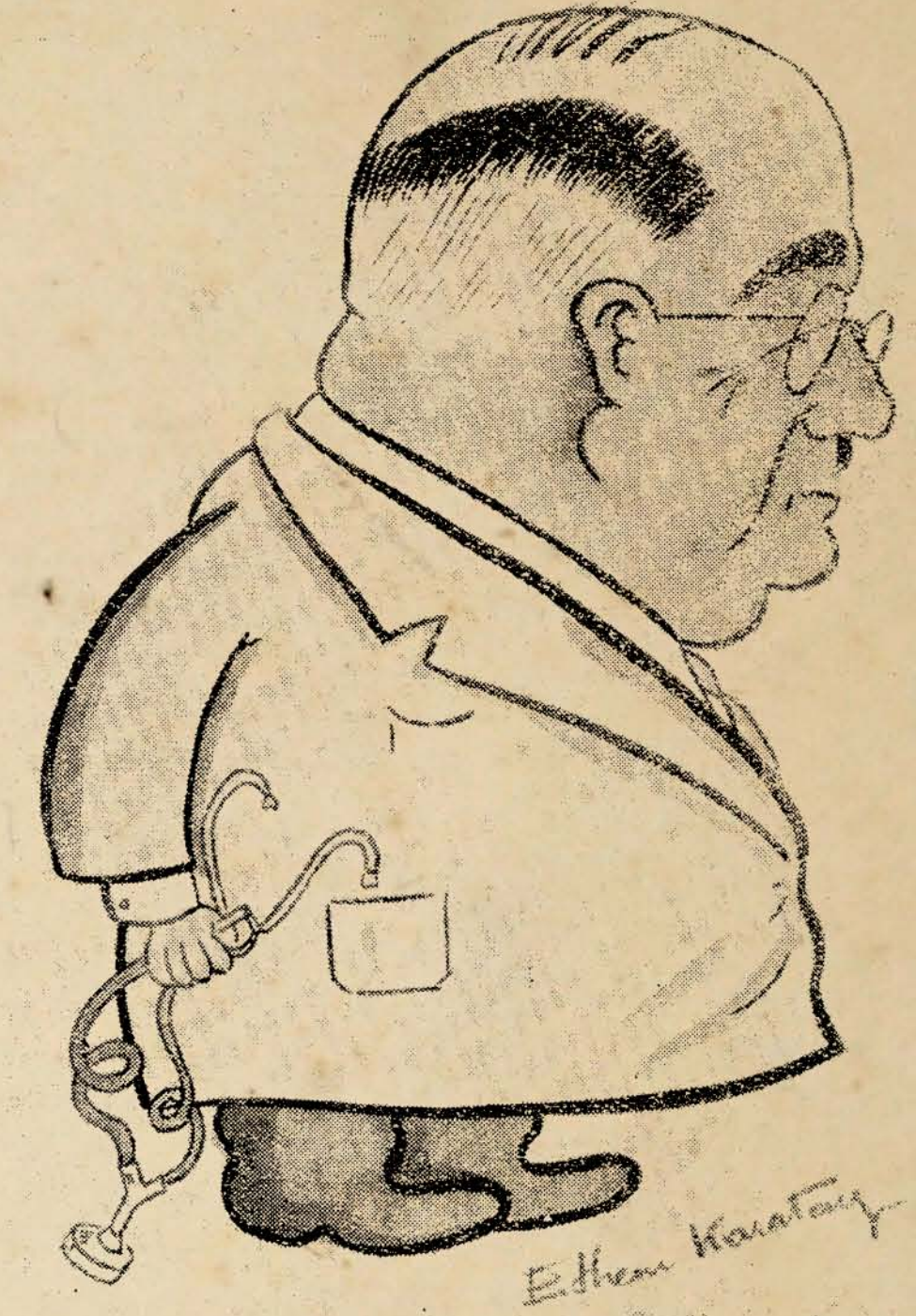
(1882-1963)

Mezuniyetinin (1903) ardından Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne Seririyat-ı Dahiliye (iç hastalıkları kliniği) muallim muavinliği sınavını kazanarak akademik kariyerine başladı (1906). Balkan Savaşı'nda, Selanik, Manastır, Pırlepe, Hadımköy, Rusçuk ve Yassıvıran'da görev yaptı. I. Dünya Savaşı'nda Erzurum'daki III. Ordu'da Sıhhiye Reislięi ve Şark Ordular Grubu müfettişiydi. Bölgesindeki sivil yerleşim yerleri ile askeri birliklerde başlattığı salgın hastalıklarla mücadelede, büyük yokluklar ve olanaksızlıklara rağmen hayranlık uyandıracak başarılar kazandı. Bu çalışmalarını anlattığı, **Büyük Harpte 3'üncü Orduda Sıhhi Hizmetler** (İstanbul 1941) bugün bile asker hekimliğine ışık tutacak değerdedir. Savaştan sonra Gülhane Askeri Hastanesi başhekimliği ve iç hastalıkları kliniği muallimliğine getirildi (1919). Ek olarak, Tıp Fakültesi mebadi-i emraz-ı dahiliye (iç hastalıklarına giriş, propedötik) muallim muavinliği ve Gülhane'de seferde hizmet-i sıhhiye muallimlikleri ile görevlendirildi (1919). Cumhuriyet Hükümeti'nin yürüttüğü sıtma savaş mücadelesinin esasları ile programının hazırlanmasında etkin rol oynadı. 1933 Üniversite Reformu'nda Tıp Fakültesi dekanlığına getirildi. İstanbul Üniversitesi rektörlüğü yaptı (1943-1946). Fizyoloji kürsüsünü kurdu (1951). İstanbul'da açtığı Verem Savaş Derneęi (1927) bu hastalığa karşı ülke çapında yürütülen savaşın ilk adımıdır. İstanbul'un çeşitli semtlerinde dispanserler ile Erenköy Sanatoryumu'nun faaliyete geçmesinde etkin rol oynadı. İsviçre ve İngiltere'de tüberküloz incelemeleri yaptıktan sonra (1948) Ulusal Verem Savaşı Derneęi'ni kurdu. Bu derneğin başkanlığını yaptığı 15 yıl içinde birçok il ve ilçede verem dispanserlerinin açılmasını, tüberkülin testi ve BCG aşı kampanyalarının başlatılmasını, köylere gönderilen gezici röntgen ve tarama ekipleri ile bu hastalıkla savaşın etkili bir biçimde yürütülmesini sağladı. Halide Edip Adıvar ile birlikte UNESCO Türkiye Milli Komisyonu yönetim kurulu üyeliğine seçildi (1949). Fransız Hükümeti tarafından Legion d'Honneur Nişanı Officier rütbesine layık görüldü (1951). Bütün mirasını kurucusu olduğu Verem Savaş Derneęi'ne bıraktı.

— Bizi bırakıp da nereye gidiyorsun paşam?..

Talebe — Allah yolunu açık eylesin, âmiinin...

Tefik Sağlam — Sebil... Sebil... İbadullah sebil...

**Ord. Prof. Dr.
Tibor Péterfi**
(1883-1953)

Klausenberg Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Tıp doktoru unvanını kazanarak aynı üniversitenin zooloji ve histoloji enstitüsüne asistan oldu (1906). Budapeşte Üniversitesi I. Anatomi Enstitüsüne geçti (1908). Burada anatomi ve histoloji doçenti oldu (1916). I. Dünya Savaşına katıldı. Savaş bitince Prag Alman Üniversitesi Anatomi Enstitüsü'ne geçti (1919-1920). Bir sene çalıştıktan sonra Jena Üniversitesi Eksperimental Biyoloji Enstitüsü'ne nakil oldu (1920-1921). Burada Carl Zeiss Optik Müessesesi bilimsel çalışma ekibi ile birlikte, mikroskop altında küçük canlı objeler ile hücrede operasyon yapabilme olanağını sağlayan, mikromanipulör aygıtını keşfetti (1920-1921). Berlin-Dahlem'deki Kaiser-Wilhelm Biyoloji Enstitüsü'nün bir bölümünü yönetti (1921-1934).

İngiltere'de Cambridge Üniversitesi zooloji laboratuvarında (1934-1936), bunu takiben Kopenhag Üniversitesi'ne bağlı Carlsbergfounds Biyoloji Enstitüsünde çalıştı (1936-1939). Kendi başvurusu üzerine İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Kürsüsü'nde önce sözleşmeli yabancı profesör daha sonra da ordinaryüs profesör olarak görev yaptı (1939-1947). Türkiye'ye geldiği zaman tüm dünyanın tanıdığı ünlü bir bilim adamıydı. Sitolojik, histofizyolojik ve histogenetik problemleri içeren konulardaki çalışmaları ile tanınmıştı. Histoloji tekniğinde kesilecek materyaller için formüle ettiği methylbenzoat-celloidin-paraffin ile hazırlama **Péterfi Metodu** adıyla dünyanın tüm histoloji enstitülerinde kullanılmaktadır. Mikrurji kavramının da kurucusu olan Péterfi, İstanbul'da histoloji alanında birçok bilim adamı yetiştirdi. Macaristan Milli Eğitim Bakanlığı'nın daveti üzerine ülkesine döndü.

Türkiye'de yayımladığı kitapları: **Histoloji** (İstanbul, 1942); **Genel Histoloji** (İstanbul, 1943); **Özel Histoloji** (N. Erenus ile, İstanbul 1942); **Histoloji Atlası** (İstanbul, 1943); **Teknik Histoloji** (İstanbul, 1943).

**Ord. Prof. Dr.
Zdenko Stary**

(1899-1968)

İlk ve orta öğrenimini doğduğu şehir olan Prag'da tamamlamış, liseden sonra 1917 yılında Avusturya ordusunda bir sene kadar da askerlik yapmıştır.

1918 yılında Prag Alman Üniversitesi'nde tıp öğrenimine başlamış ve 1923 yılında mezun olmuştur. Mezuniyetinden hemen sonra aynı üniversitenin Biyokimya Enstitüsü'nde asistanlığa başlamıştır. 1925 yılında uzman 1928 yılında doçent, 1932 yılında da profesör unvanlarını aldı, 1939 yılında aynı kürsüye direktör olarak atandı. II. Dünya Savaşı sonunda Prag Alman Üniversitesi kapatılınca Türkiye'den aldığı daveti kabul eden Prof. Dr. Z. Stary 1947 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde biyokimya profesörlüğünü üstlendi. İki sene burada çalıştıktan sonra 1949 yılından naklen İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Enstitüsü Direktörlüğü'ne atandı. Bu dönemde bilimsel araştırmalar mukopolisakkarid ve muko ve glikoproteinlerin klinik ve patolojik değişim koşulları üzerinde yoğunlaşmıştı. 1957 senesinde Amerika Birleşik Devletlerinden aldığı teklif üzerine Pennsylvania Eyaletindeki Warren State Hospital'a gitti.

Türkiye'de bulunduğu sırada yazdığı en önemli eserleri: **Tıbbi Biyokimya** (Cilt 1 ve 2); **Biyokimya Dersleri** (Cilt 1 ve 2).

